ЩЕДРА ОВОЩНА ГРАДИНА · 2027

РЕЗИТБА НА ОВОЩНИ ДЪРВЕТА СТЪПКА ПО СТЪПКА

ЗИМНА И ЛЯТНА РЕЗИТБА, ВИД ПО ВИД

ИЗДАНИЕ 2027

- 12 ВИДА
- ЗИМА И ЛЯТО
- РИСУНКА ЗА ВСЯКА СТЪПКА

СТОЯН ПЕТКОВ

LIBROVA

КНИГА 1

Резитба на овощни дървета стъпка по стъпка

Зимна и лятна резитба, вид по вид

Стоян Петков

LIBROVA · 2026

Вашият клиентски профил
Всички книги от колекцията са винаги достъпни на този адрес:
https://librova.eu/bg-bg/pages/klientska-zona-ovoshtna-rbe5ct

Резитба на овощни дървета стъпка по стъпка – Зимна и лятна резитба, вид по вид
Стоян Петков

© 2026 Librova. Всички права запазени. Това издание е предназначено единствено за лична употреба на купувача. Забранено е копирането, споделянето или препродаването без разрешението на издателя.

Безопасност: ползвайте стабилни стълби и, ако е възможно, помолете някого да ги придържа; никога не режете в близост до електропроводи. Работете с добре наточени и дезинфекцирани инструменти, ръкавици и предпазни очила. При дебели клони или високи дървета повикайте специалист. Следвайте винаги указанията на етикета на всеки продукт за растителна защита. Посочените срокове са ориентировъчни: съобразете ги с климата във вашия район.

Съдържание

1. Добре дошли в градината
2. Как е устроено дървото
3. Инструменти и срезове
4. Видове резитба и форми на короната
5. Ябълка
6. Круша
7. Дюля
8. Слива
9. Кайсия
10. Праскова
11. Череша
12. Вишна
13. Орех
14. Малина
15. Червено френско грозде
16. Лоза

17. В края

Добре дошли в градината

Уважаеми читателю, уважаема читателко,

Научих се да режа от дядо си, в градина с ябълки и круши в Северна България, с ръждясала лозарска ножица и много търпение. Той винаги повтаряше едно и също: „Преди да отрежеш, погледни дървото. То само ти казва къде иска да бъде отрязано.“ Десетилетия наред се убеждавах, че е бил прав.

Тази книга е написана, за да не се налага вие да чакате толкова години. Вместо дълга теория, тук ще намерите същественото, вид по вид, и **рисунка за всяка стъпка**: клонът преди рязането, клонът след него и точното място, на което да застане ножицата.

Не е нужен опит. Независимо дали имате две дървета в двора, или цяла градина, наследена от семейството, пътят е един и същ: започвате с основите, разбирате как е устроено дървото и едва тогава режете.

С времето ще забележите онова, което обещава корицата на колекцията: корони, отворени към светлината, по-едри, по-цветни и по-сладки плодове и дървета, които се берат и обработват по-лесно.

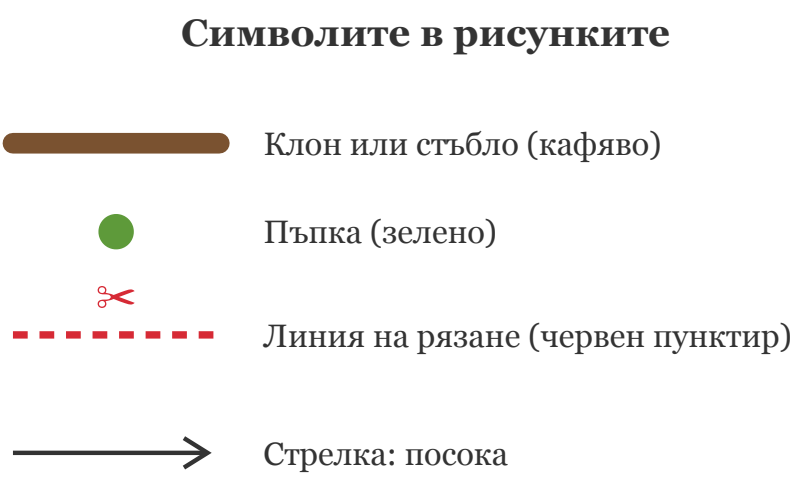
Стоян Петков

Как да ползвате тази книга

Препоръчителен ред

1. Прочетете глави 2, 3 и 4 веднъж, спокойно. Те са кратки и обясняват всичко, което се повтаря в главите за отделните видове.
2. Отворете главата за вашето дърво и я прочетете *преди* сезона за резитба, а не с ножицата в ръка.
3. В деня на резитбата носете книгата отворена на рисунката за стъпката, на която сте. Следвайте една стъпка наведнъж.

Как да четете рисунките

Символите, които се повтарят във всички рисунки в книгата.

Преди да започнете: безопасност

- Носете ръкавици и предпазни очила, когато режете над главата си.
- Ползвайте здрави стълби на стабилна почва и помолете някого да ги придържа. Никога не се катерете по клони, които не издържат теглото ви.
- Винаги дезинфекцирайте инструментите (обяснено в глава 3) и ги поддържайте добре заточени: острият инструмент изисква по-малко сила и се плъзга по-трудно.

- Ако дървото е много високо или е до електрически кабели, не рискувайте: повикайте специалист.

Съвет: снимайте дървото преди резитбата и още веднъж след нея. Догодина сравнението ще ви научи на повече от всеки текст.

Какво съдържа тази колекция

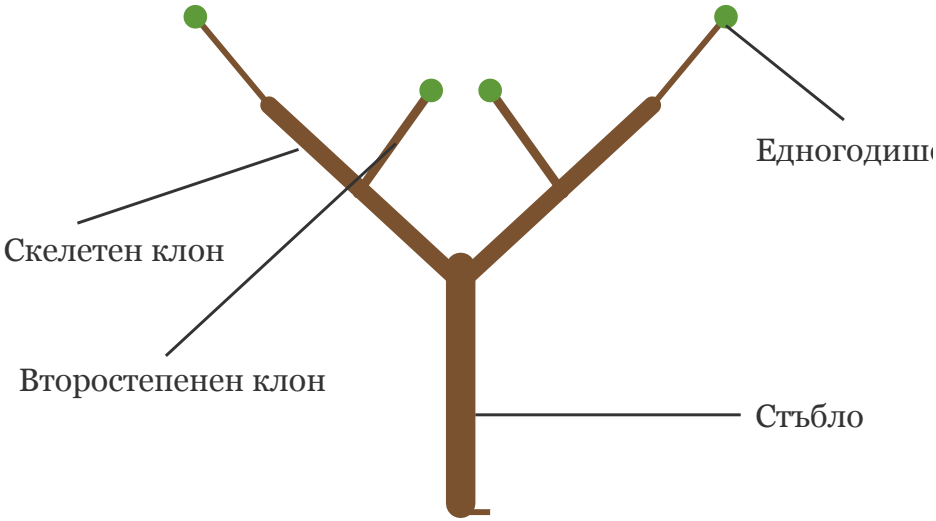
Първата книга е посветена на резитбата. Следващите разглеждат присаждането и размножаването на овощните дървета и подмладяването на стари градини, а към тях има и календар на овощната градина за цялата година. Всяка книга може да се чете самостоятелно, но всички ползват един и същ език и едни и същи рисунки.

Как е устроено дървото

Да режете добре започва с това да виждате добре. Овощното дърво винаги е изградено от едни и същи части и всяка има своята функция. Щом ги разпознаете, веднага ще разберете къде можете и къде не бива да режете.

Стъбло, скелетни клони и разклонения

- **Стъбло:** „кракът“ на дървото, от земята до първото разклонение.
- **Скелетни клони:** основните клони, които излизат от стъблото и образуват скелета на короната. Живеят колкото дървото.
- **Второстепенни клони (клони от втори ред):** излизат от скелетните клони и носят плодовете.
- **Едногодишни клони и леторасли:** зеленият прираст от последната пролет. Най-много се работи именно върху тях.

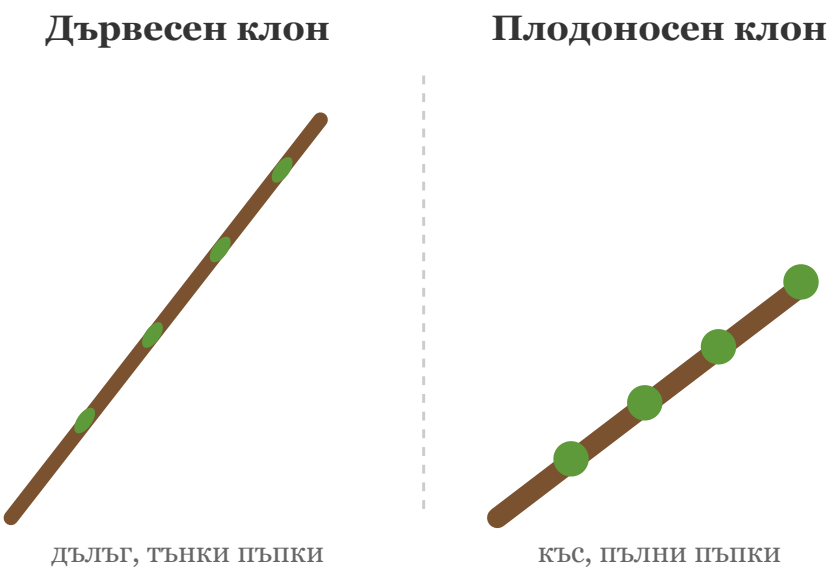
Частите на дървото: стъбло, скелетни клони, второстепенни клони и едногодишни клони.

Плодоносен клон и дървесен клон

Това е най-полезното разграничение от всички. Не всички клони служат за едно и също.

- **Дървесен (вегетативен) клон:** дълъг, силен, с тънки и остри пъпки. Служи за растеж и изграждане на скелета. Ако е прекалено силен и вертикален (т.нар. водни леторасли или „вълчи клони“), хаби сила, без да дава плод.
- **Плодоносен клон:** по-къс, по-дебел и по-спокоен, с кръгли и пълни пъпки. Именно тук се раждат цветовете,

а после и плодовете.

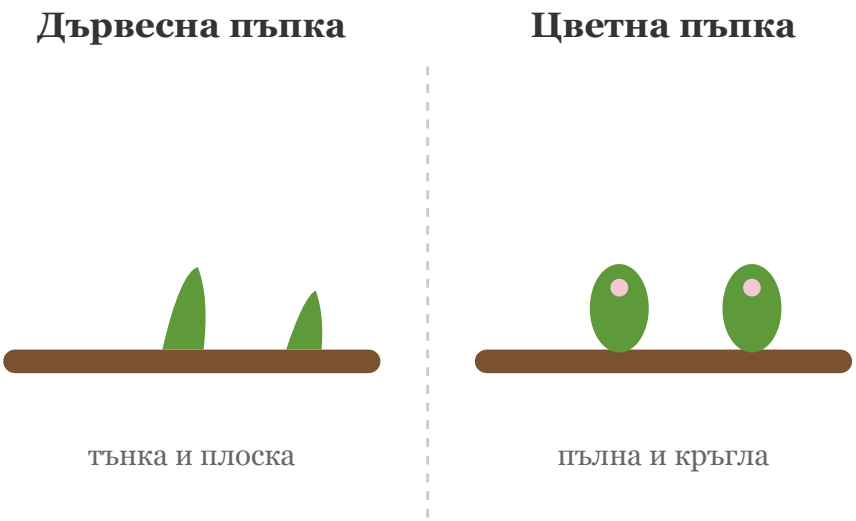

Отляво дървесен клон: дълъг, с тънки пъпки. Отдясно плодоносен клон: къс, с кръгли пъпки.

Цветни пъпки и дървесни пъпки

През зимата, без листа, пъпките издават какво ще направи дървото напролет.

- **Дървесна (листна) пъпка:** малка, плоска, прилепнала към клона. От нея ще излезе леторасъл с листа.
- **Цветна пъпка:** по-голяма, по-кръгла и по-„пълна“. От нея ще се получат цвят и, ако всичко върви добре, плод.

Зимно време: дървесна пъпка (тънка, плоска) и цветна пъпка (пълна, кръгла).

Съвет: при всеки вид цветните пъпки се намират на различно място (при ябълката на плодовите гилки, при прасковата на едногодишните клони и т.н.). Всяка глава за отделен вид казва къде да ги търсите. Ако по погрешка отрежете цветна пъпка, ще има по-малко плод тази година, затова винаги гледайте, преди да режете.

Златното правило: дървото отговаря на рязането

- **Силно** рязане на клон: дървото отговаря със *силни* летораслi до среза.

- **Слабо** рязане или наклоняване (извиване) на клона: дървото отговаря с *плод*.
- Дърво без резитба: много дървесина, дребни плодове и корона, затворена за светлината.

Затова, когато се колебаете, по-добре режете по-малко и се върнете догодина. Дървото прощава плахия срез; по-тежко му е прекаленото рязане.

Инструменти и срезове

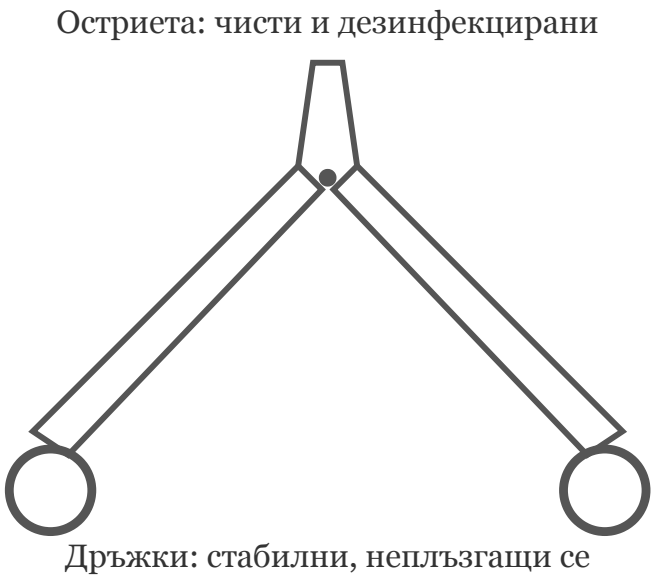
За добра резитба е нужно малко оборудване, но това малко трябва да е остро и чисто.

Основните инструменти

Инструмент	За какво служи
Градинска ножица (байпас)	Клони до около 2 см в диаметър. Острието реже, а противоострието опира: срезът е чист.
Ножица с дълги дръжки (за две ръце)	Клони от 2 до 4 см или високи клони, без да се качвате на стълба.
Градински трион	Клони над 3–4 см. Фини, извити зъби, които режат при дърпане.
Ръкавици, очила и стабилна стълба	Безопасност. Никога не се пропускат.

Дезинфекция

Ножицата пренася болести от едно дърво на друго. Преди да започнете и между отделните дървета (особено ако някое е болно), избършете остриетата със спирт 70 % или с разреден разтвор на белина и ги подсушете. В края на деня почистете, наточете и минете с парцал с малко масло.

Чист и остър инструмент: дезинфекцирани остриета и стабилни дръжки.

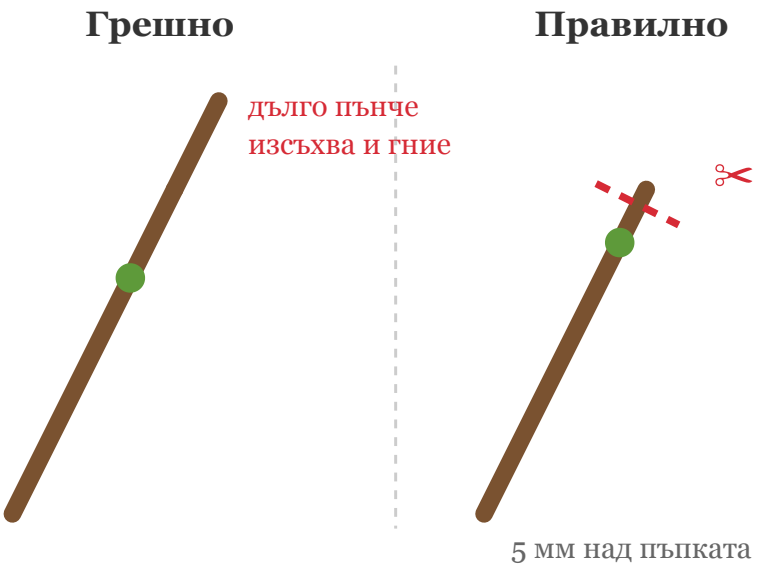
Как се прави добър срез

Правилният срез зарастава бързо и пази дървото. Неправилният оставя пънчета, които загниват, или къса кората. Има три положения, които трябва да владеете.

Стъпка 1 · Срез над пъпката

Когато скъсявате клон, режете **на около 5 мм над пъпка**, с леко наклонен срез, като най-високата част на среза е откъм пъпката, а най-ниската откъм противоположната страна (така водата се стича встрани от нея). Избраната пъпка трябва да гледа *навън* от короната:

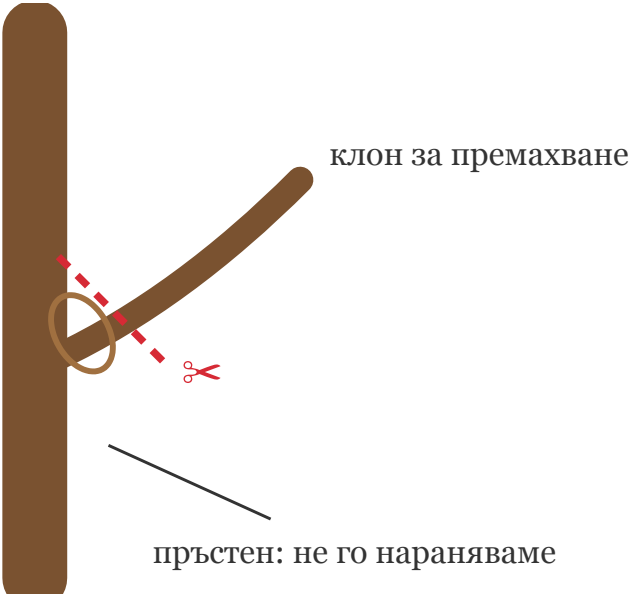
натам ще расте новият клон. Прекалено близо до пъпката я изсушавате, прекалено далече оставяте пънче, което умира.

Наклонен срез на около 5 мм над пъпка, която гледа навън.

Стъпка 2 · Срез до пръстена

За да премахнете цял клон, режете близо до основата му, но **не прекалено плътно**. В основата на всеки клон има малко набръчкано удебеление, **пръстенът**: от него излиза тъканта, която зарастява раната. Режете точно извън пръстена, без да го нараните и без да оставяте пънче. Прекалено плътен срез, на нивото на стъблото, отваря голяма рана, която бавно зараства.

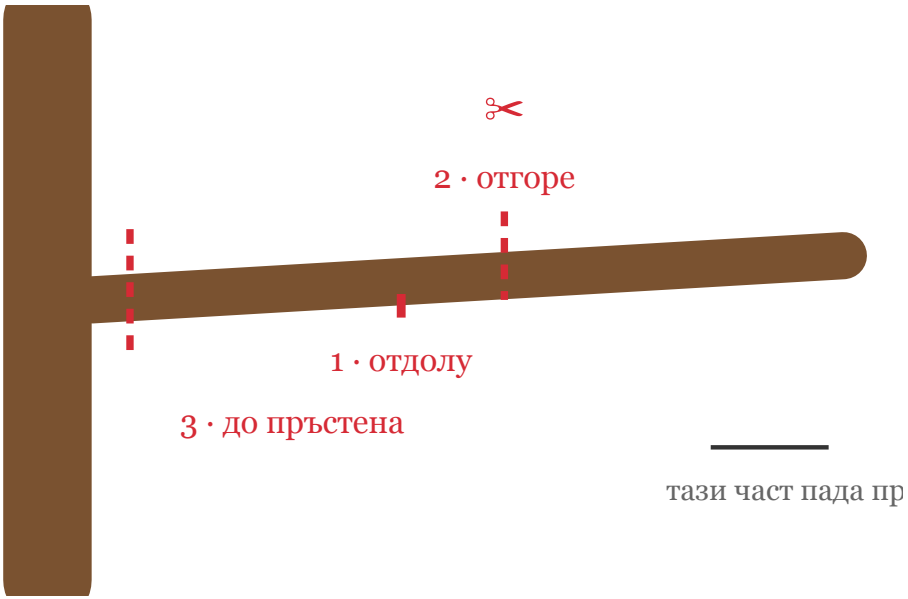

Срезът се прави точно извън пръстена, без да оставя пънче и без да наранява стъблото.

Стъпка 3 · Дебели клони с три среза

Дебел клон, отрязан наведнъж, пада под собственото си тегло и **къса ивица кора от стъблото**. Решението е да режете на три пъти:

1. **Срез 1:** отдолу на клона, на 30–40 см от стъблото, до около една трета от дебелината.
2. **Срез 2:** отгоре, на 3–5 см по-навън от първия. Клонът пада и остава пънче.
3. **Срез 3:** окончателният срез, до пръстена, без тежест, която да къса.

Трите среза: първо отдолу, после отгоре и накрая до пръстена.

Големи рани

При чист и правилен срез дървото зараства само. При рани над 5 см загладете краищата с остър нож и, ако желаете, нанесете защитна замазка за рани. Не е задължително, но помага във влажния сезон.

Съвет: когато режете с трион, оставете клона да „падне“ сам, вместо да го дърпате. И никога не оставяйте клони да падат върху други: придържайте ги със свободната ръка или с въже.

Видове резитба и форми на короната

„Резитба“ наричаме няколко различни операции. Добре е да знаете коя от тях правите във всеки момент.

Формираща и плодоносна резитба

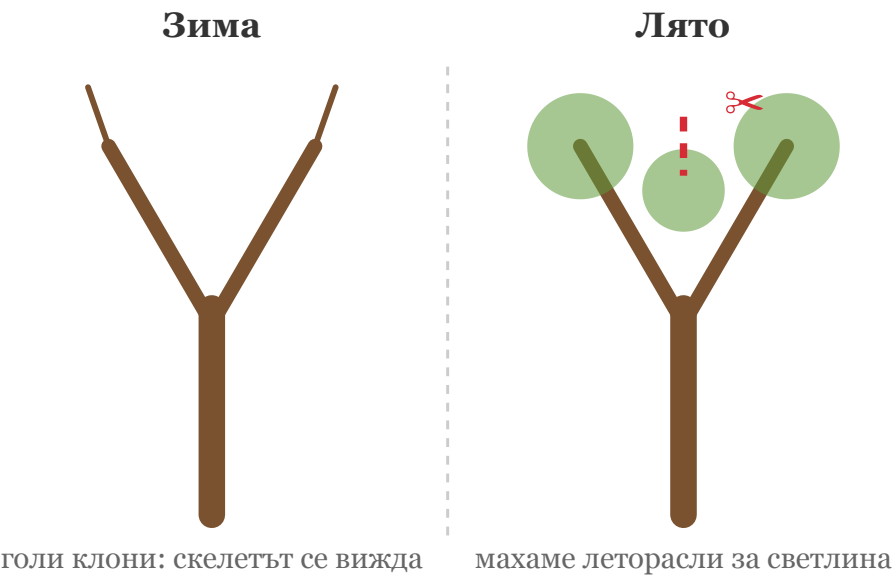
- **Формираща резитба** (приблизително 1–4 година): дава на младото дърво формата му и изгражда скелета с малко, добре разположени скелетни клони. Реже се малко и целенасочено: решенията, които вземате сега, съпътстват дървото цял живот.
- **Плодоносна резитба** (възрастно дърво): поддържа баланса между дървесина и плод, подмладява клоните, които вече са дали най-доброто от себе си, и пропуска светлина.
- **Подмладяваща резитба:** за стари и занемарени дървета. Разглежда се в третата книга на колекцията.

Зимна и лятна резитба

	Зимна резитба (покой)	Лятна резитба (зелена)

Кога	От края на януари до март, когато дървото е без листа (избягвайте дните със силен студ)	От юли до септември, след беритбата или когато плодовете са формирани
Ефект	Стимулира растежа: по-силни леторасли напролет	Умерява растежа, пропуска светлина, подпомага цвета и захарите
Служи за	Формиране, скелет, подмладяване на клоните	Премахване на вертикални леторасли и излишна шума; череша, вишна, слива и кайсия

Съвет: при костилковите дървета (череша, вишна, слива, кайсия) по-добре режете веднага **след беритбата, през лятото**. В сухо време раните зарастват по-добре и дървото е по-малко изложено на болести.

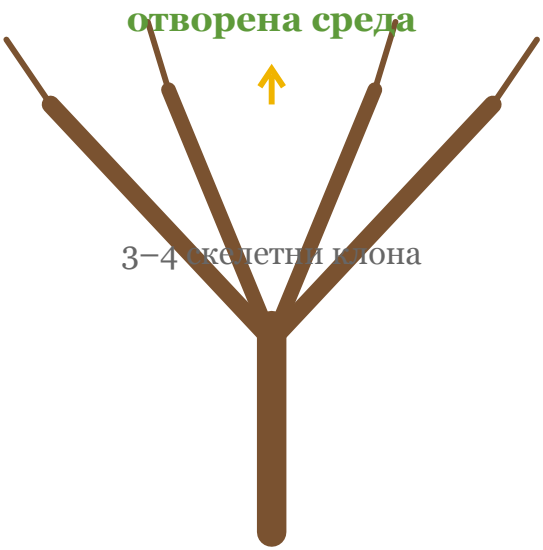

Зима: скелетът се вижда добре. Лято: премахват се излишните леторасли.

Двете най-използвани форми на короната

Стъпка 1 · Корона във форма на купа (чашовидна)

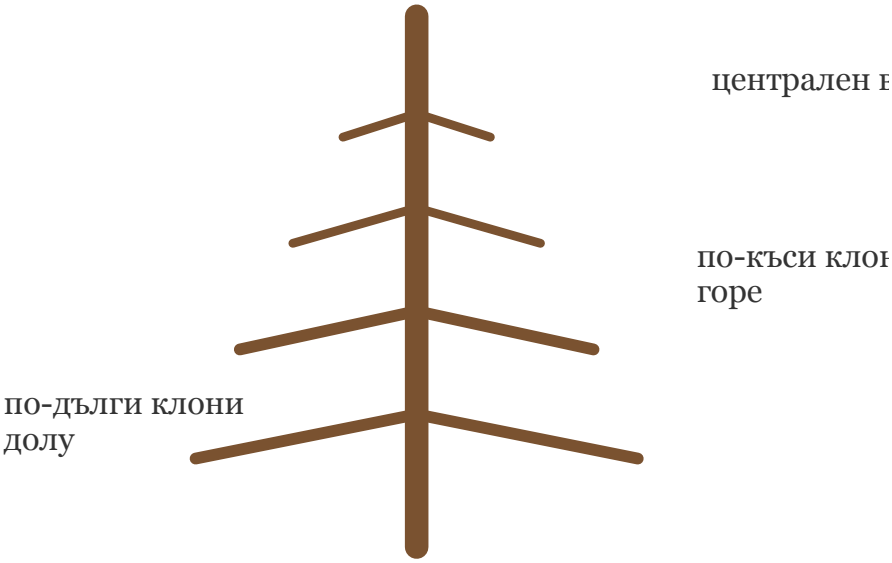
Това е най-разпространената форма в семейните градини. Стъблото има 3 или 4 основни скелетни клона, които се разтварят като купа, с **празна среда**. Светлината стига до вътрешността, а плодовете узряват с по-хубав цвят. Подходяща за праскова, слива, кайсия, череша и често за ябълка и круша.

Корона във форма на купа: 3 до 4 скелетни клона около отворена среда.

Стъпка 2 · Централен водач (вретено)

При тази форма има **едно право централно стъбло**, от което излизат странични клони, по-къси горе и по-дълги долу, като коледна елха. Дава по-малки дървета, лесни за беритба, които влизат рано в плододаване. Това е типичната форма на ябълката и крушата в компактни градини.

Централен водач: право стъбло и странични клони, които се скъсяват нагоре.

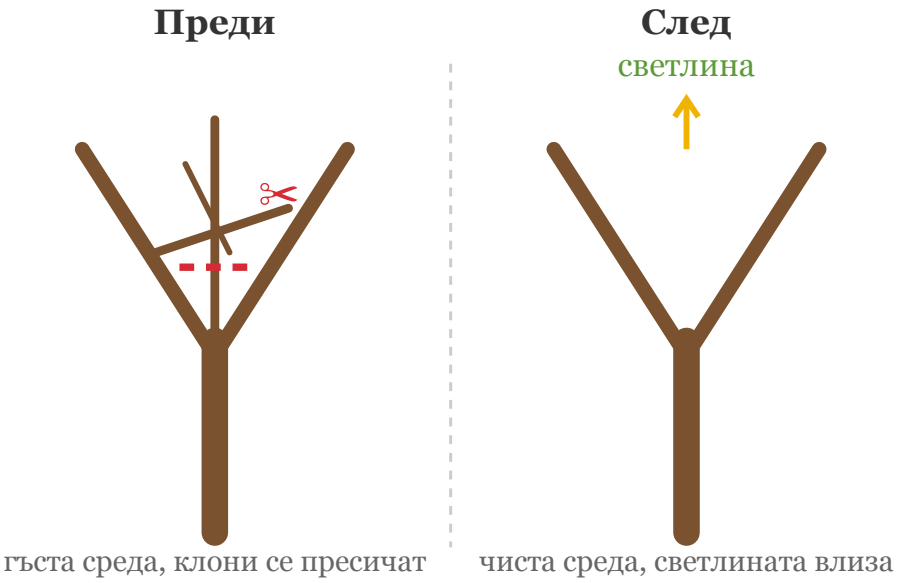
Отваряне на средата към светлината

Каквато и да е формата, принципът е един: **слънцето трябва да стига до вътрешността на короната**. Клон, който пресича друг, расте навътре или засенчва съседите си, е кандидат за премахване.

Стъпка 3 · Кои клони да махнете първо

Винаги в този ред: **1)** сухи, счупени и болни клони; **2)** клони, които растат навътре или се пресичат; **3)** силни вертикални леторасли (водни леторасли) в средата на

короната; **4)** едва след това, ако е нужно, скъсете клони за баланс.

Преди и след: премахване на клоните, които се пресичат и затварят средата на короната.

Правила, които важат за всички видове

- Не премахвайте **повече от една четвърт до една трета** от короната наведнъж при възрастно дърво.
- Сух или болен клон може да се отреже по всяко време; ако е възможно, в сухо време.
- Много вертикалните клони дават много дървесина и малко плод; наклонете ги или ги ползвайте само като заместители.

- Наблюдавайте дървото всяка година: какво е направило напролет, подсказва какво да направите следващата зима.

Ябълка

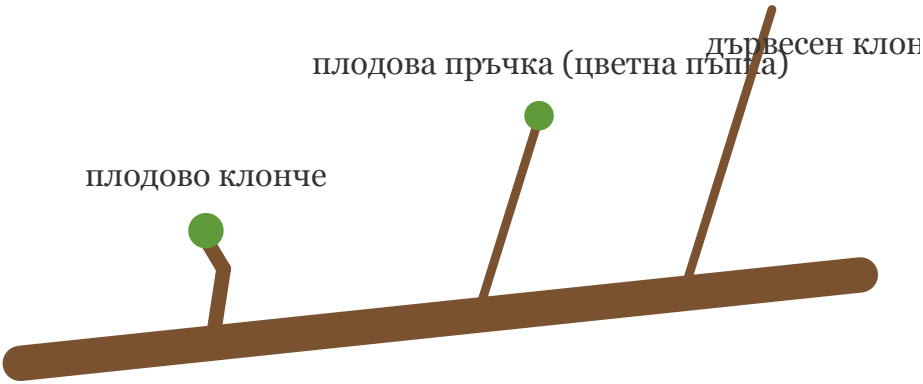
Тип овощно дърво: семкова овощна култура, дълголетна и силна.

Основна резитба: зима, от края на януари до март, по време на покой. **Лятна резитба:** слаба, през юли–август.

Къде плододава: на *плодови клончета* (къси, набръчкани гилки с цветни пъпки) и *плодови пръчки* (тънки клончета от 10–30 см, завършващи с цветна пъпка). Всяко плодово клонче дава плод в продължение на няколко години: **не ги режете**.

Обичайна форма: купа или централен водач.

Как да разпознаете какво дава плод

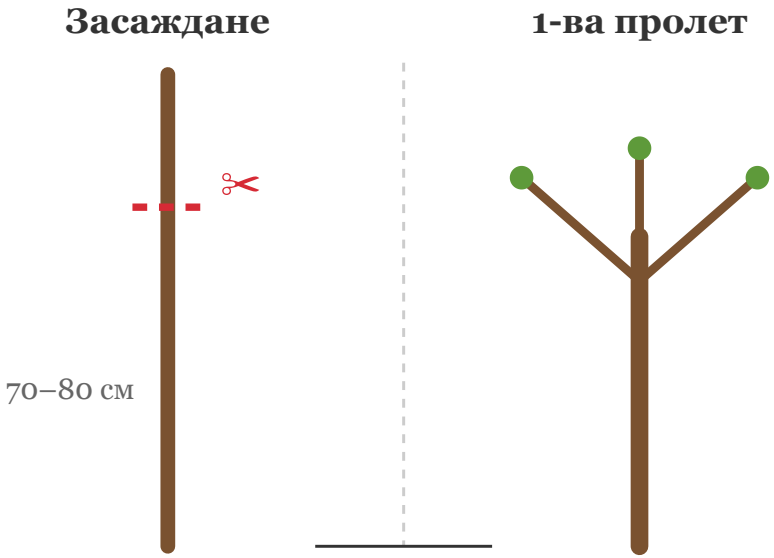

Плодово клонче, плодова пръчка и дървесен клон на един скелетен клон.

Формиране (1–3 година)

Стъпка 1 · Година на засаждане: понижаване на дървото

Засадете през зимата и отрежете дървото на около **70–80 см от земята**, точно над пъпка. Така напролет ще се появят добре разположени странични клони. През лятото изберете 3 или 4 от тези леторасли, добре разпределени около стъблото, за бъдещи скелетни клони.

Отрязване на младото дърво на 70–80 см и избрани странични леторасли за скелетни клони.

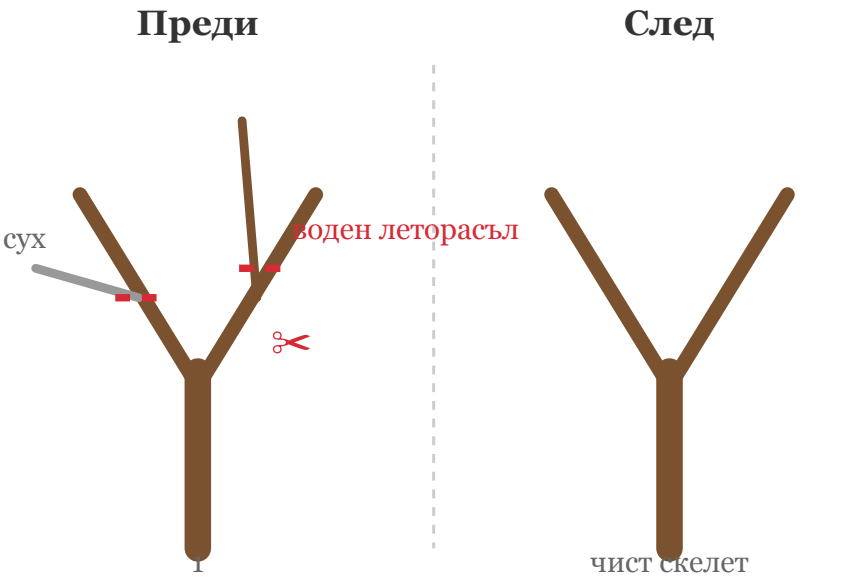
2 и 3 година: през зимата скъсете скелетните клони с една трета (режете над пъпка, гледаща навън), премахнете леторасълите, които затварят средата, и запазете централния водач или отворена среда според избраната форма. Избягвайте да оставяте плод през първите пролети: силата трябва да отива за растеж.

Ябълката през зимата, в четири стъпки

При възрастна ябълка работете винаги в един и същи ред. Изберете ден без студ, от края на януари до март.

Стъпка 1 · Почистване: сухи, болни клони и водни леторасли

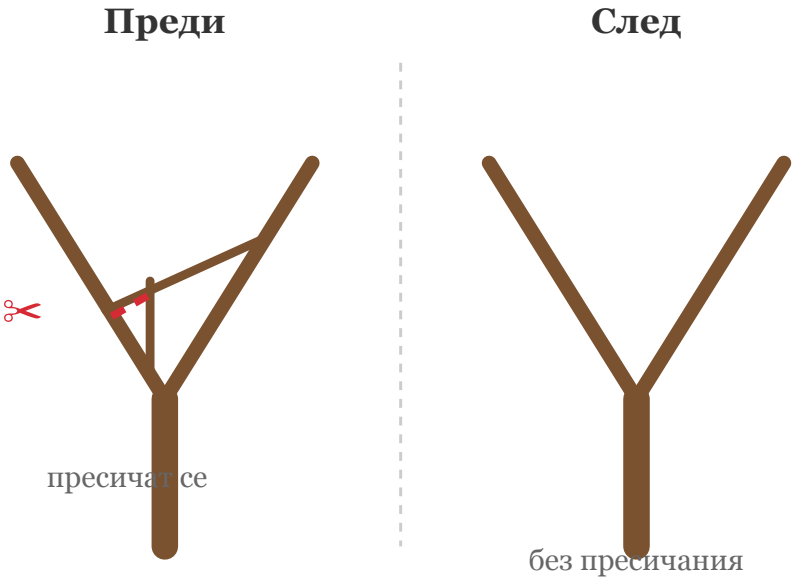
Започнете с отстраняване на сухите, счупените клони или клоните с рак (напукана и хлътнала кора), като режете до здрава дървесина. Премахнете и вертикалните водни леторасли, които са се появили около раните от предходната година.

Стъпка 1: сухият клон и водният леторасъл се махат; скелетът остава чист.

Стъпка 2 · Клони, които се пресичат, увисват или сочат навътре

От два клона, които се пресичат, оставете по-добре разположения, а другия отрежете до пръстена. Премахнете тези, които растат към вътрешността или увисват под хоризонталата и почти докосват земята.

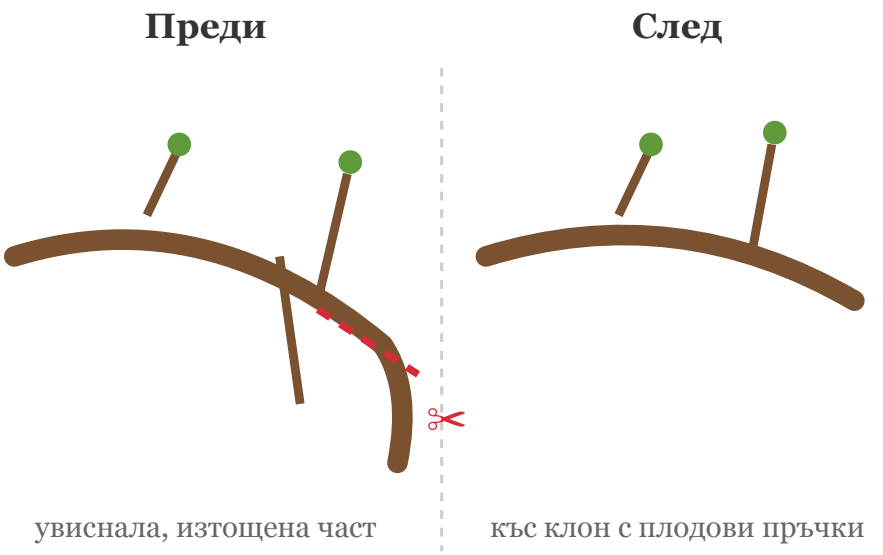

Стъпка 2: пресичащият се клон се маха, остава по-добре разположеният.

Стъпка 3 · Подмладяване на уморените плодоносни клони

Клоните, които са дали много плод, стават дълги, увиснали и пълни със стари плодови клончета. Скъсете ги до по-младо разклонение, което да заеме мястото им. Плодовите

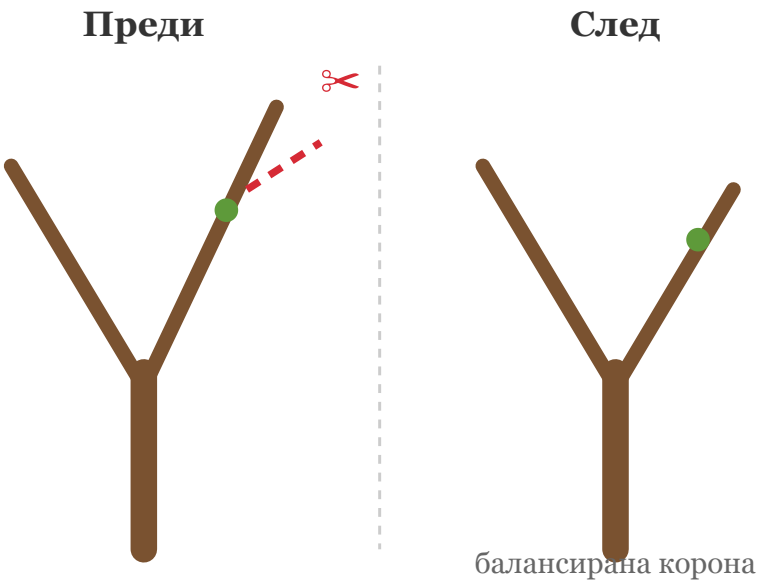
пръчки оставете цели: те дават плод още тази година. Ако са прекалено много, махнете някои, така че между тях да остане около 15–20 см.

Стъпка 3: увисналата част се реже до по-млад клон; плодовите пръчки остават.

Стъпка 4 · Леко скъсяване и преглед на цялото

Едва сега скъсете върховете на прекалено дългите клони, с около една пета, точно над пъпка, гледаща навън. Отстъпете две крачки и погледнете: светлината трябва да прониква през короната, а дървото да е балансирано, без една част да е много по-висока от другата.

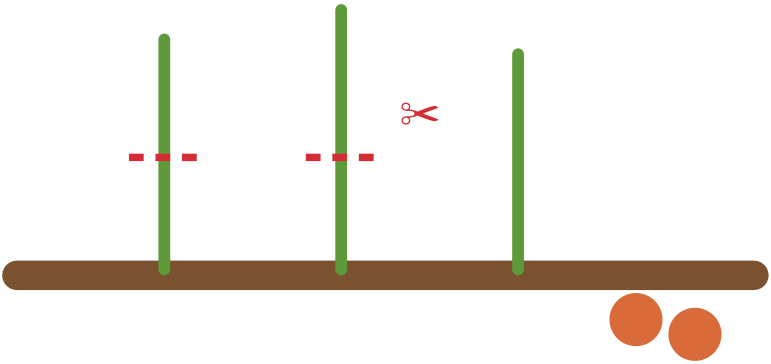

Стъпка 4: скъсяване на най-високия клон над пъпка, гледаща навън.

Лятна резитба (юли–август)

Стъпка 5 · Махане на водни и вертикални леторасли

През лятото премахнете новите вертикални леторасли (които засенчват плодовете), като оставите само добре разположените. Правете го само с ръце или с ножица, без да прекалявате: не махайте повече от една четвърт от листната маса, за да не изгорят плодовете от слънцето.

вертикалните леторасли се махат, плодовете са на светло

Стъпка 5: вертикалните леторасли са махнати през лятото, за да получат плодовете светлина.

Типични грешки

- Рязане на всички плодови клончета и плодови пръчки: дървото остава без цвят.
- Скъсяване на всички клони „на едно ниво“: води до взрив от водни леторасли.
- Оставяне на короната затворена: дребни плодове, без цвят и с болести.
- Прекалено много резитба наведнъж, особено при стари дървета.

Съвет: наклоняването на вертикален клон и привързването му малко под хоризонталата (с тежест или връзка) успокоява растежа и води до цъфтеж. Това е „резитба без ножица“.

Круша

Тип овощно дърво: семкови (семкова), много подобна на ябълката, но с по-вертикален растеж.

Основна резитба: зима, от края на януари до март.
Лято: премахване на вертикалните леторасли през юли–август.

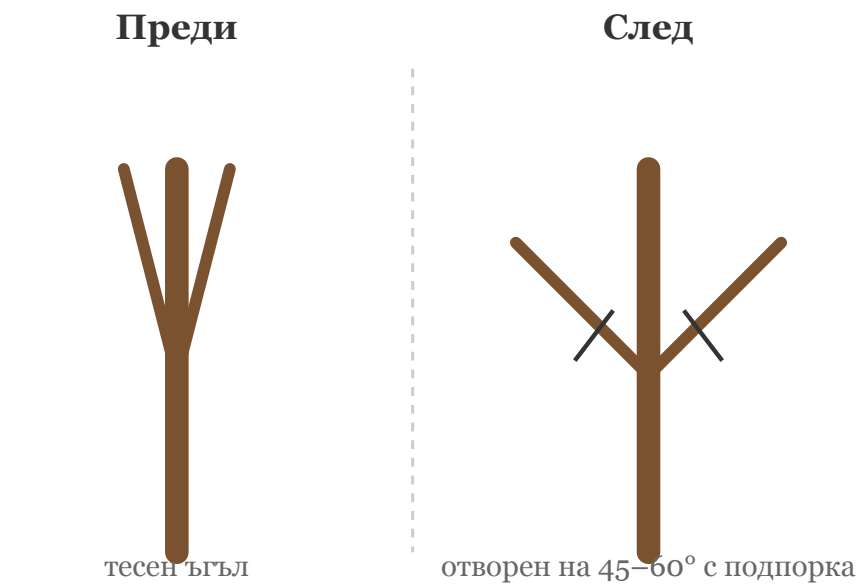
Къде плододава: на плодови клончета и плодови пръчки, както при ябълката. Плодовите клончета на крушата живеят много години и се разклоняват: пазете ги.

Обичайна форма: централен водач или отворена купа.

Крушата има склонност да расте право нагоре, с много стеснени клони. Затова основната работа е **да отворите ъглите** и **да успокоите растежа**, за да дава плод, а не само дървесина.

Стъпка 1 · Отваряне на основните клони

При младо дърво клоните излизат под тесен ъгъл. Преди да са одървесинели, отворете ги с малка пръчка между клона и стъблото (или с въже с тежест), докато застанат на около 45 до 60° от стъблото. Отворените клони дават плод по-рано и се чупят по-рядко.

Стъпка 1: отваряне на ъглите на клоните, преди да са втвърдели.

Стъпка 2 · Скъсяване на централния водач и избор на скелетни клони (формиране)

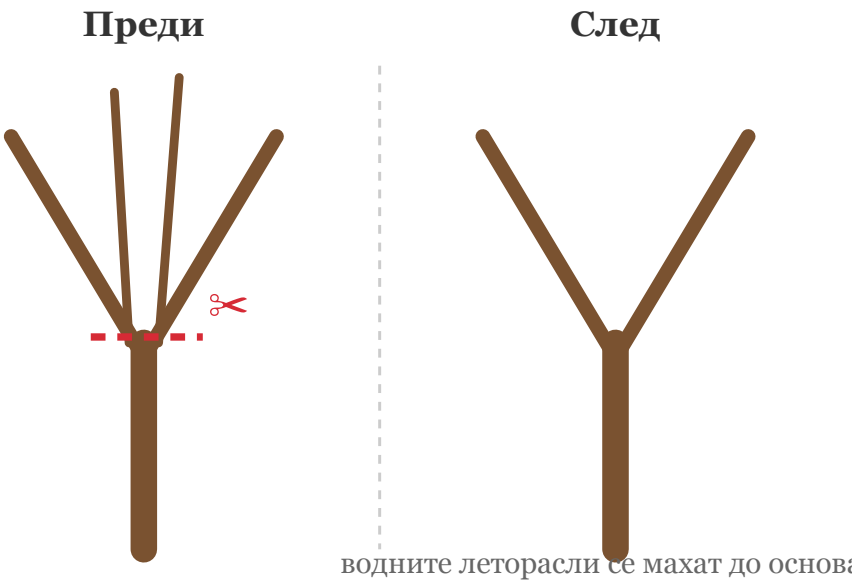
През 1 до 3 година оставете право централно стъбло (или при купа го махнете през 2-рата година) и 3 до 4 добре разпределени странични скелетни клона, един над друг на около 15–20 см. Скъсете ги с около една трета, над пъпка, гледаща навън.

Стъпка 2: разместени скелетни клони, скъсени с една трета.

Стъпка 3 · Зимна резитба на възрастното дърво

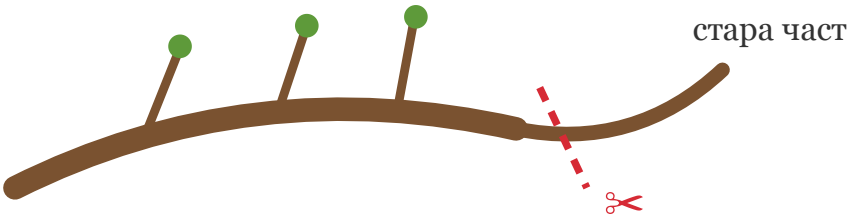
Махнете сухите и болните клони, после силните вертикални леторасли (водни леторасли) във вътрешността. Режете ги до основата, за да не избият отново. Скелетни клони, които растат прекалено високо, трябва да се скъсят до по-ниско странично разклонение.

Стъпка 3: вертикалните водни леторасли са отрязани до основата.

Стъпка 4 · Подмладяване на плодовите клончета и плодоносните клони

Когато плодоносният клон е дълъг и пълен със стари плодови клончета, отрежете го до по-ново разклонение. Оставяйте по един плодоносен клон на всеки 15–20 см. По върховете на клоните скъсявайте само с една пета, над пъпка, гледаща навън.

Стъпка 4: отрязване на старата част от плодоносния клон, като младите плодови клончета се запазват.

Лято

През юли–август махнете появилите се вертикални леторасли и дайте светлина на плодовете. Правете го леко.

Типични грешки

- Оставяне на крушата да расте все нагоре и да дава плод само по клоните на върха.
- Подрязване на върховете на всички клони: води до силни водни леторасли.

- Резитба във влажно време в райони с бактериално изгаряне: винаги дезинфекцирайте ножицата между отделните дървета.

Съвет: ако видите внезапно изсъхнали клони със залепнали кафяви листа („изгорени“), отрежете на 30 см под засегнатата част и дезинфекцирайте ножицата след всеки срез. Изгорете остатъците.

Дюля

Тип овощно дърво: семкови, малко (3–5 м), с естествено гъста и ниска корона.

Основна резитба: зима, от февруари до март, преди пъпките да се разтворят. Лято: само махане на леторасли, които затварят средата.

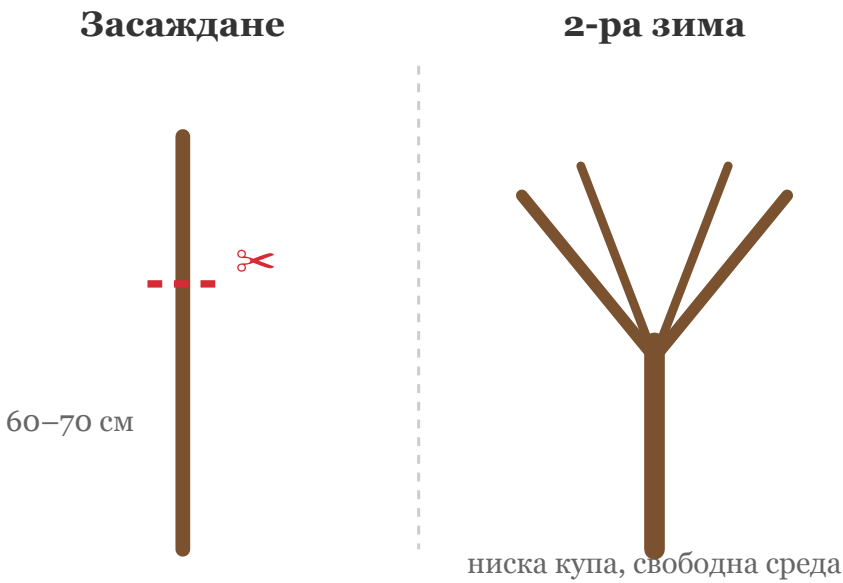
Къде плододава: *на върха на къси едногодишни клончета* (леторасли, които излизат от пъпки на двугодишни клони и завършват с цвят). Затова **върховете не се скъсяват**: така бихте отрязали плода.

Обичайна форма: ниска купа, с 3 до 5 скелетни клона.

Дюлята изисква **много по-лека** резитба от ябълката. С малко се постига много: отваряне на короната, почистване и подмладяване от време на време.

Стъпка 1 · Формиране на ниска купа

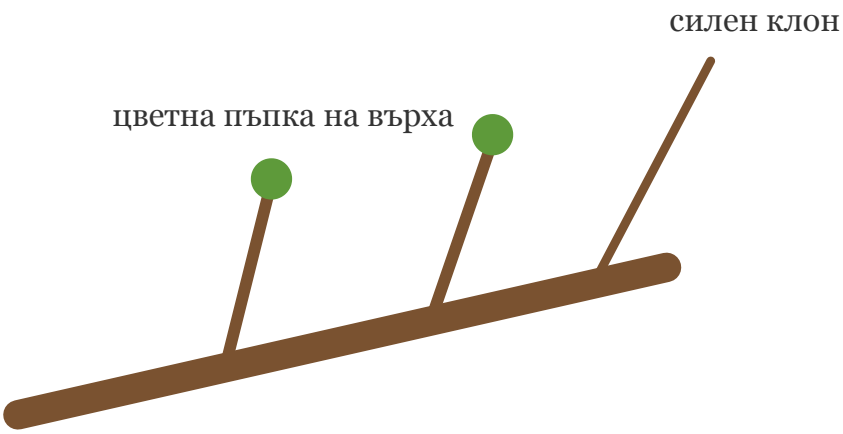
След засаждането отрежете дървото на 60–70 см от земята. От появилите се леторасли изберете 3 до 5, добре разположени около стъблото. През следващите две години скъсявайте ги с една трета през зимата, над пъпка, гледаща навън, и оставете средата свободна.

Стъпка 1: отрязване на 60–70 см и избор на 3 до 5 скелетни клона.

Стъпка 2 · Как да разпознаете къде е плодът

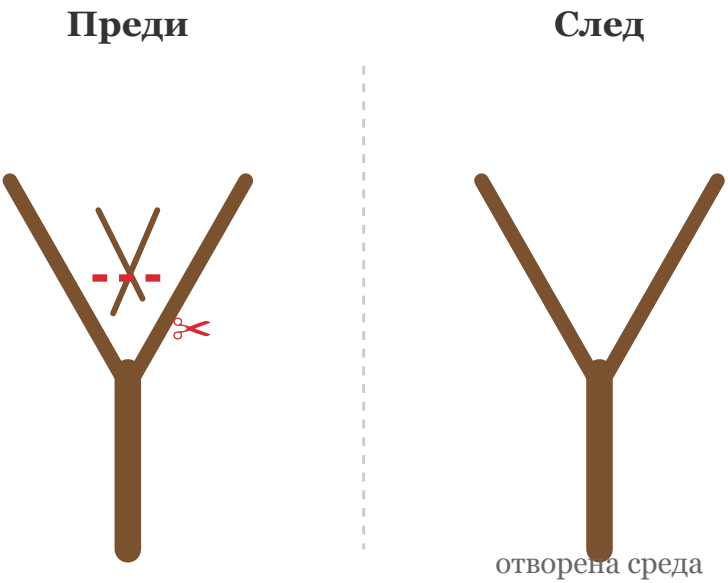
През зимата плододаващите клони са вече оформени от предходната година. Огледайте средните клони, от 15 до 30 см, с по-дебели пъпки по върховете. Тях оставяте непокътнати.

Стъпка 2: цветната пъпка е на върха на късите клони. Не се реже.

Стъпка 3 · Разреждане на вътрешността на короната

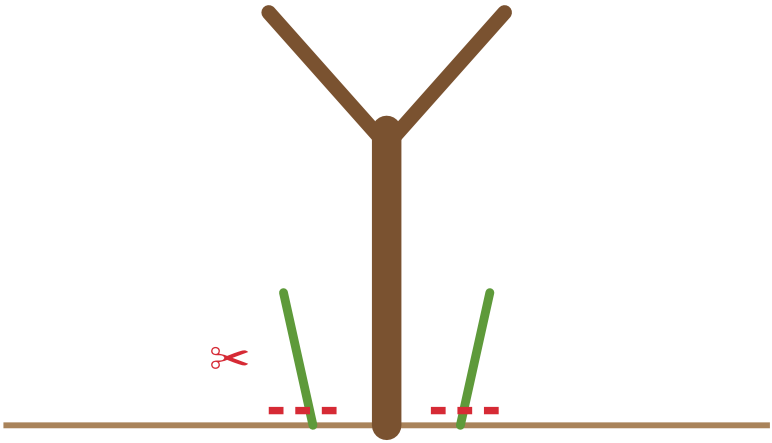
Махнете сухите, счупените, пресичащите се клони и тези, които растат навътре. Направете същото с тънките и слаби клончета, които засенчват средата. Целта е да пропуснете светлина, а не да смалите дървото.

Стъпка 3: махане на тънките клончета в средата, за да влезе светлина.

Стъпка 4 · Издънки при основата на стъблото и подмладяване

Дюлята образува много издънки близо до земята (избуяли пръчки). Режете ги до самия им произход. На всеки 4 или 5 години заменяйте стар и изтощен скелетен клон с нов, добре разположен, като режете до по-младо странично клонче.

издънки при основата: режете до земята

Стъпка 4: премахване на издънките около основата на дървото.

Типични грешки

- Скъсяване на върховете на всички клони: губи се плодът.
- Оставяне на издънките при основата да растат, докато превземат дървото.
- Прекалено силна резитба: дървото реагира с буен растеж и малко плод.

Съвет: дюлята дава най-добре, когато е добре проветрена и огряна от слънце: в по-влажна градина отваряйте короната повече, за да избегнете петна и гниене по плодовете.

Слива

Тип овощно дърво: костилкови, с бърз растеж. Има европейски и японски (китайски) сливи: японските са по-силни и изискват повече резитба.

Основна резитба: лято, веднага след беритбата (юли до септември), в сухо време. **Зима:** само формиране при млади дървета, от края на февруари до март, в сух ден.

Къде плододава: на къси смесени клончета и плодови клончета (европейски) и на едногодишни клони с букетни клончета (японски). Цветните пъпки са на групи, пълни и кръгли.

Обичайна форма: отворена купа, с 3 до 4 скелетни клона.

Костилковите дървета не обичат големи рани във влажно време. Затова правилото е **да режете в сухо време, за предпочитане през лятото**, когато дървото зараства бързо.

Стъпка 1 · Формиране на купа (1–3 година)

След засаждането отрежете дървото на 60–70 см. Изберете 3 или 4 добре разпределени леторасъла за скелетни клони, отворени на 45° до 60°. През следващите години

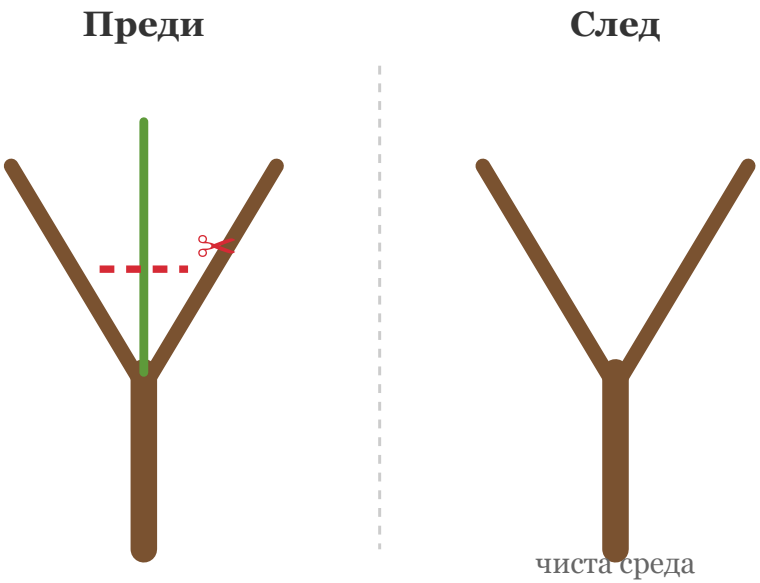
скъсявайте скелетните клони с една трета в началото на лятото (или през март, в сух ден) и махайте всичко, което расте навътре.

Стъпка 1: отрязване на 60–70 см и купа с 3 до 4 скелетни клона.

Стъпка 2 · Лятна резитба: почистване след беритбата

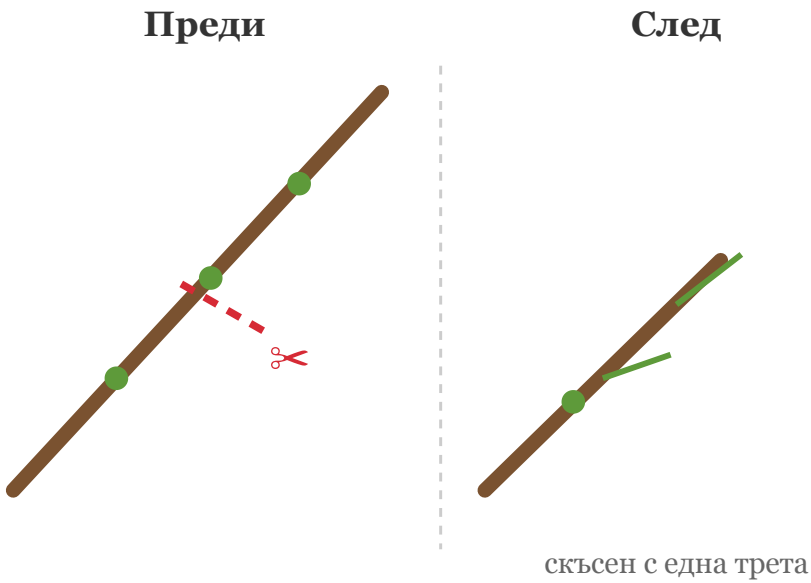
След като оберете плодовете, махнете сухите, счупените и пресичащите се клони, като режете до пръстена. Премахнете вертикалните леторасли във вътрешността. При възрастни дървета не махайте повече от една четвърт от короната.

Стъпка 2: вертикалният леторасъл в средата се маха веднага след беритбата.

Стъпка 3 · Скъсяване на едногодишните клони (японски сливи)

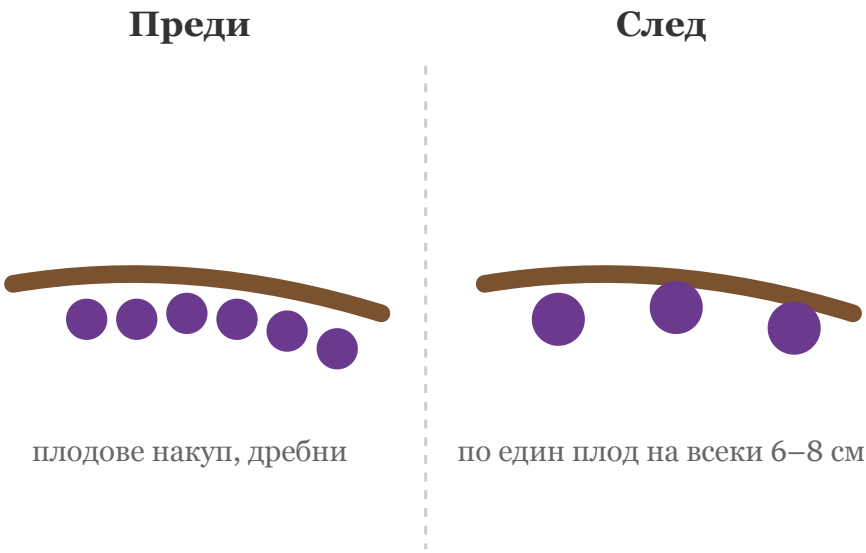
При японските сортове дългите едногодишни клони трябва да се скъсят с около една трета до половината, за да се разклонят и да дадат добре разпределен плод. Режете винаги над пъпка, с наклонен срез.

Стъпка 3: едногодишен клон, скъсен над пъпка, за да се разклони.

Стъпка 4 · Прореждане на плодовете и подпиране на натоварените клони

Напролет, когато плодчетата са с големината на лешник, оставете по един плод на всеки 6–8 см от клона. Така сливата е по-едра, а клонът не се чупи. В години с голям плод подпирайте клоните с раздвоен прът.

Стъпка 4: по-малко плодове на клон, по-едри и по-сладки.

Типични грешки

- Резитба в дъждовно време или в разгара на влажната зима: благоприятства гумозата и болестите на дървесината.
- Оставяне на сливата да се натовари без прореждане: дребни плодове и счупени клони.
- Рязане на дебели клони без защита на големите рани.

Съвет: ако видите лепкава смола да изтича от стъблото (гумоза), не я изстъргвайте: дайте повече светлина на короната, избягвайте излишната вода при основата и режете само в сухо време.

Кайсия

Тип овощно дърво: костилкови, с много ранно цъфтене (февруари–март), чувствително към болести на дървесината, които навлизат през срезовете.

Основна резитба: рано напролет, при набъбване на пъпките, при млади дървета и в сух ден; след беритбата (юли до август), в сухо време, само почистване. Формиране: в края на зимата само при млади дървета, в сух ден.

Къде плододава: на *букетни клончета* (къси гилки на клони от 2 до 4 години) и на малки смесени клончета. Едногодишните клони дават плод само в основата.

Обичайна форма: отворена купа, с 3 до 4 скелетни клона.

Кайсията е много чувствителна към срезове, направени във влага: може да дойде до изсъхване на клони и гумоза. Следвайте простото правило: **режете само в сухо време и, по възможност, през лятото**.

Стъпка 1 · Формиране: отворена купа

Отрежете младото дърво на 70–80 см и изберете 3 или 4 добре разпределени около стъблото скелетни клона.

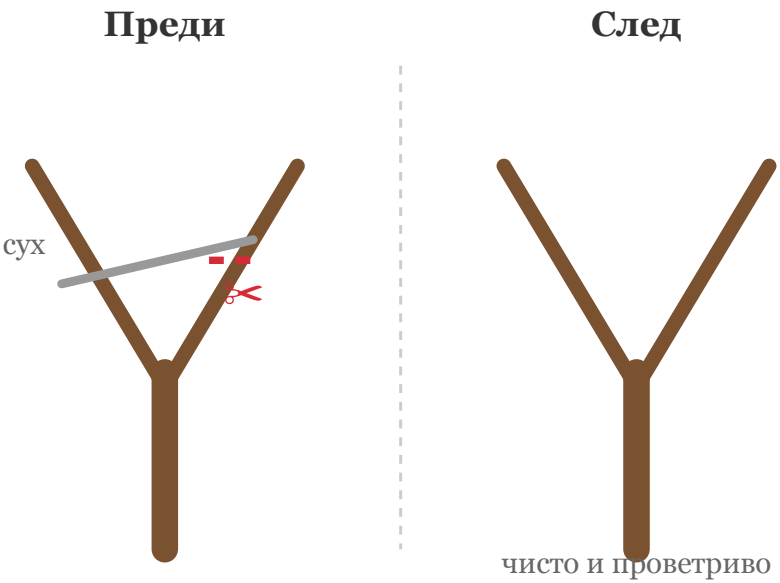
Отворете ги на 45° с подпорки. През следващите години скъсявайте ги с една трета и махайте това, което расте навътре.

Стъпка 1: отрязване на 70–80 см и отворена купа с 3 до 4 скелетни клона.

Стъпка 2 · Махане на сухото и пресичащото се, след беритбата

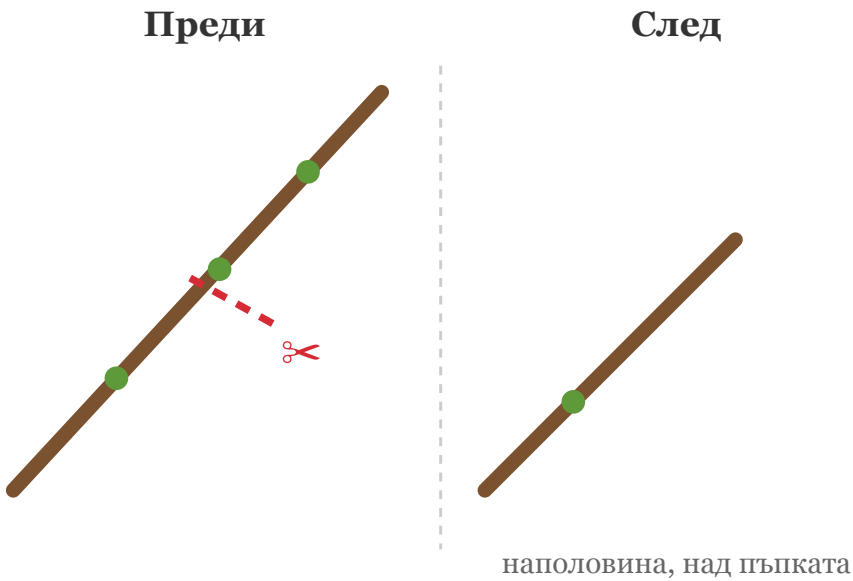
През юли–август махнете сухите или счупените клони, пресичащите се и леторасълите в средата. Режете винаги в сух ден и оставете раните на въздух.

Стъпка 2: сухият и пресичащ се клон се маха, в сухо време.

Стъпка 3 · Скъсяване на дългите клони и подмладяване

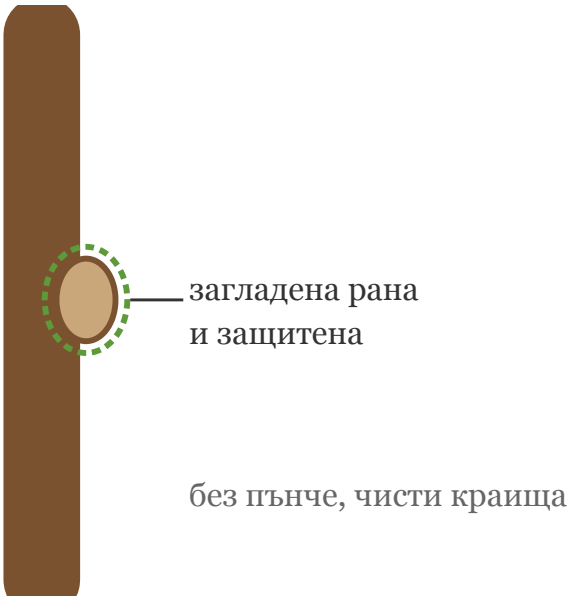
Едногодишните клони над 40–50 см могат да се скъсят наполовина, над пъпка, за да се удебелят и разклонят. Плодоносните клони, които са дали много (тънки, увиснали), заменете с по-млад, като режете до странично клонче.

Стъпка 3: дълъг клон, скъсен наполовина над пъпка.

Стъпка 4 · Защита на големите рани

При рана над 4 см загладете краищата с нож и нанесете заздравяваща паста. Не оставяйте пънчета: всяко пънче е врата за гъбите по дървесината.

Стъпка 4: голяма рана със загладени краища и защитена.

Типични грешки

- Резитба в разгара на зимата, с дъжд: изсъхнали клони и гумоза през следващата година.
- Оставяне на пънчета: гният и пренасят болестта към клона.
- Оставяне на прекалено голямо натоварване: прореждането на плодовете напролет дава по-едър плод.

Съвет: ако клон изведнъж изсъхне, отрежете го на 15–20 см под мъртвата част, в здрава дървесина, и изгорете

остатъците. Дезинфекцирайте ножицата, преди да минете към следващото дърво.

Праскова

Тип овощно дърво: костилкови, с бърз растеж и кратък живот (15 до 20 години добро плододаване), отглеждана в отворена купа.

Плододава на: смесени клони от предходната година (тези, които са израснали през миналото лято). Всеки клон плододава само веднъж: следващата година трябва да се замени.

Зимна резитба: края на зимата и рано напролет, от февруари до март, при набъбване на пъпките или по време на цъфтежа (срезове в сухо време).

Лятна резитба: лека, веднага след беритбата (юли до септември), за да се махнат водните леторасли и да влезе светлина.

Разстояние на засаждане: 4 до 5 м между дърветата.

Как се формира прасковата

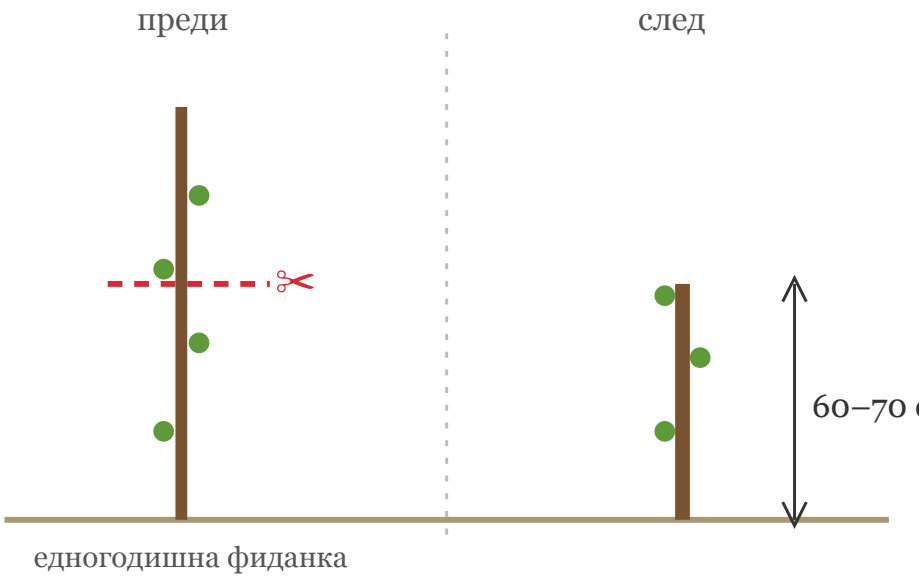
Прасковата се формира като **купа**: късо стъбло с три или четири отворени скелетни клона, като чаша, без централен клон. Светлината влиза през средата и стига до плода, който е по-едър и по-цветен.

Година	Какво се прави
1-ва (засаждане)	Отрежете стъблото на 60–70 см от земята, точно над пъпка.
2-ра	Изберете три или четири добре разпределени около стъблото леторасъла и отрежете останалите; премахнете централния клон.
3-та	Скъсете скелетните клони с една трета и оставете по две до три разклонения на всеки. От тук започва плодоносната резитба.

Зимна резитба в пет стъпки

Стъпка 1 · Отрязване на стъблото при засаждането

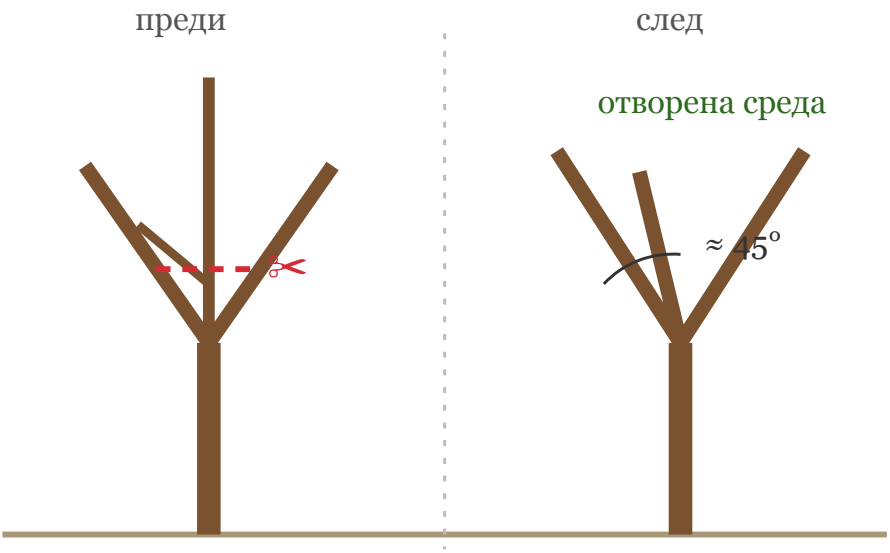
След засаждането отрежете фиданката на 60–70 см от земята, на около 5 мм над пъпка, с наклон на среза към страната, противоположна на пъпката. Именно този срез принуждава дървото да се разклони ниско.

Отляво фиданката с линията на рязане; отдясно късото стъбло, от което ще излязат скелетните клони.

Стъпка 2 · Премахване на централния клон и избор на скелетни клони

През втората зима, от появилите се леторасли, оставете три или четири, добре разпределени около стъблото и под ъгъл около 45° спрямо вертикалата. Отрежете централния клон точно над последния избран скелетен клон, както и тези, които растат към средата.

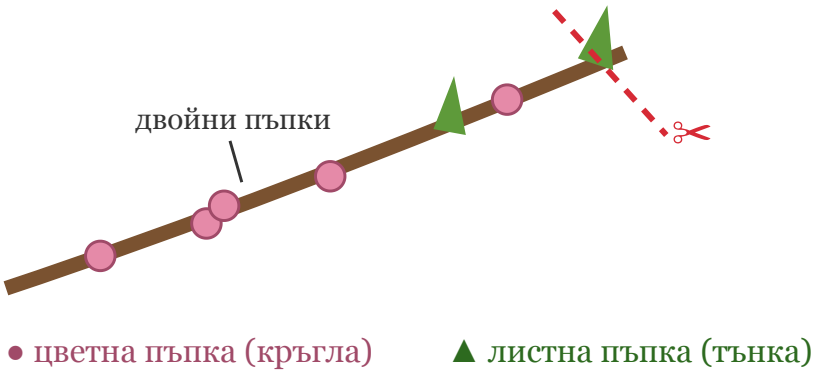

Централният клон и клонът в средата се махат; остават страничните скелетни клони, отворени като чаша.

Стъпка 3 · Разпознаване на смесения клон преди рязане

Преди всеки срез огледайте пъпките. **Цветната пъпка** е кръгла и космата, по-дебела; **листната пъпка** е тънка и заострена. Добрият клон има цветни пъпки по цялата дължина, с листна пъпка между тях или на върха. При скъсяване режете винаги над листна пъпка: клон, който завършва с цветна пъпка, изсъхва на върха.

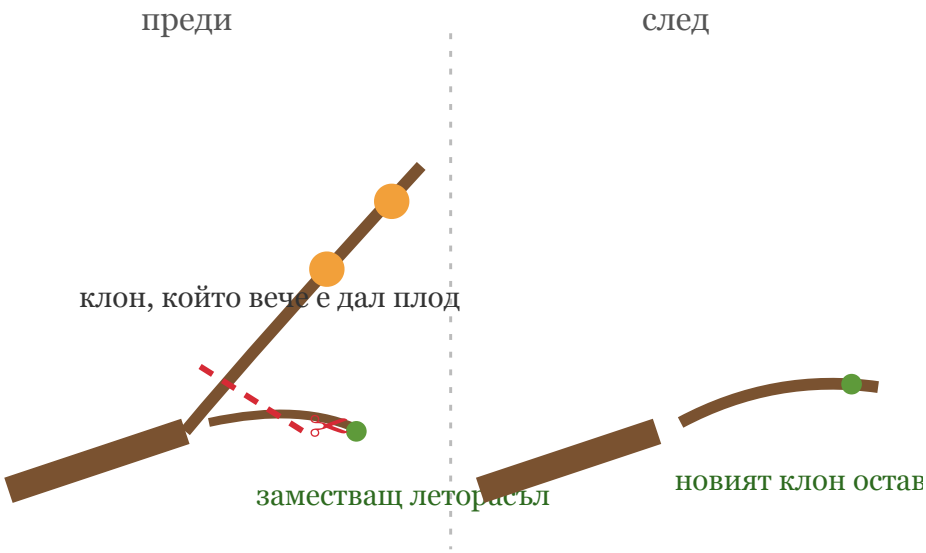
смесен едногодишен клон

Режете над листна пъпка (червената линия); никога не оставяйте клона да завършва с цветна пъпка.

Стъпка 4 · Заместване на клона, който вече е дал плод

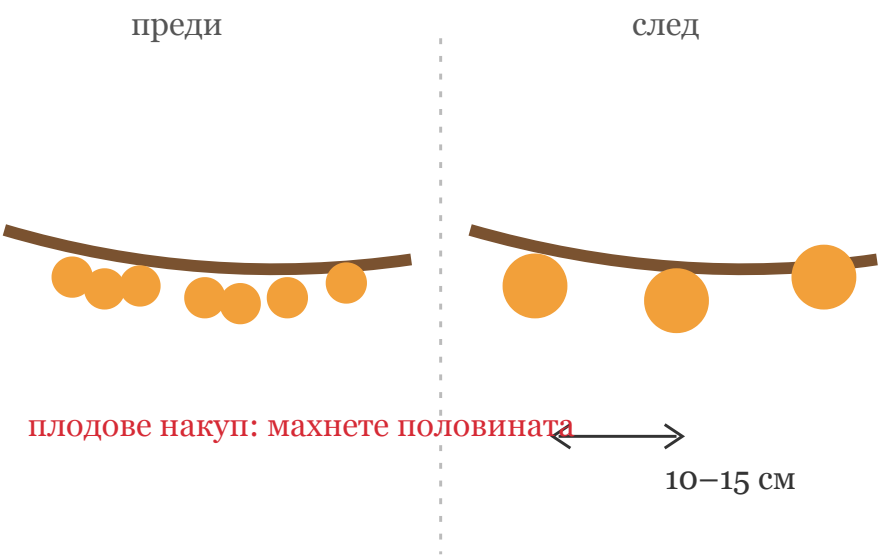
Всеки клон плододава само веднъж. Потърсете близо до основата на клона, който е дал плод миналата година, нов и здрав леторасъл и отрежете стария клон точно над него. Новият клон ще даде плод през следващата година, а дървото остава ниско и подмладено.

Отрежете стария клон със скосяване, над новия летораслъ; остава млад клон, който ще даде плод догодина.

Стъпка 5 · Прореждане на плодовете (април до май)

Прасковата дава много дребни плодчета. Когато прасковите са с големината на лешник, оставете по един плод на всеки 10–15 см от клона, а останалите махнете на ръка. Тези, които остават, растат по-едри, стават по-сладки и клонът не се чупи от тежестта.

Преди: плодове, долепени и дребни. След: по един плод на всеки 10–15 см.

Лятна резитба (след беритбата)

През юли–август, след като плодът е обран, направете лек преглед: махнете вертикалните **водни леторасли** във вътрешността на короната и пресичащите се клони. Не правете дебели срезове през лятото: прасковата е чувствителна към болести по срезовете, направени във влага. Дезинфекцирайте ножицата между дърветата.

Типични грешки

- Резитба наесен или в дъждовно време: прасковата боледува през срезовете (гумоза и рак).

- Оставяне на централния клон: дървото расте на височина, а плодът остава само на върха.
- Оставяне на клони, завършващи с цветна пъпка: изсъхват и дървото се разбалансира.
- Неподмладяване на клоните: прасковите се появяват все по-далеч от стъблото.
- Резитба с мръсна ножица, като се минава от болно дърво на друго.

Съвет: добре подрязаната праскова позволява да се види небето през средата на короната. Когато в средата на май още има прекалено много плод, прореждането е най-доходната резитба през годината.

Череша

Тип овощно дърво: костилкови, силна и едра. Не обича големи срезове.

Основна резитба: лято, веднага след беритбата (юни до август), в сухо време. През зимата се маха само най-належащото (сухи или счупени клони), в сух ден.

Къде плододава: на *букетни клончета* (групи цветни пъпки върху къси гилки на клони от 2 или повече години) и в основата на едногодишните клони. Букетните клончета живеят години: **не ги режете**.

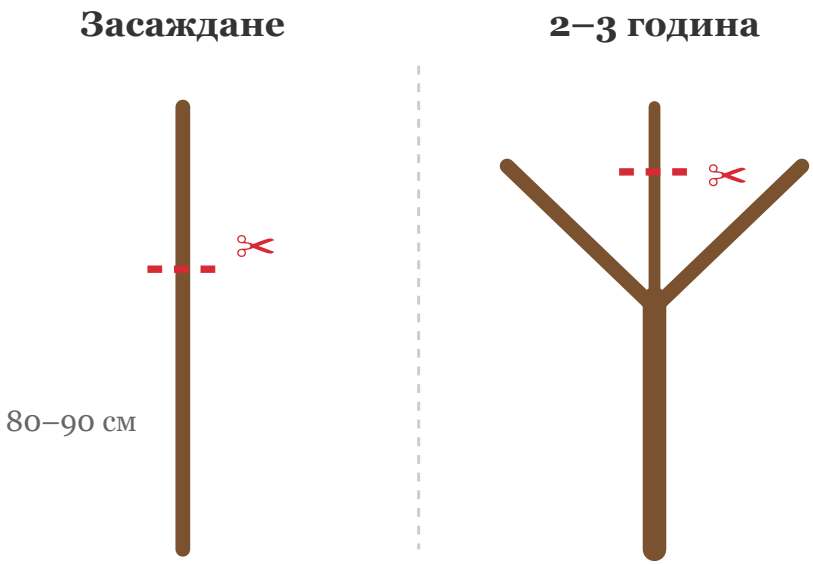
Обичайна форма: ниска купа или вретено, за по-лесна беритба.

Черешата расте много нагоре. Стратегията е **да я държите ниска и отворена от малка**, с малки и чести срезове, вместо големи срезове по-късно.

Стъпка 1 · Формиране: ниска и отворена

Отрежете младото дърво на 80–90 см. Изберете 3 или 4 добре разпределени скелетни клона и ги отворете на 45–60° (с подпорки или тежести, през пролетта, докато са още гъвкави). Махнете централния връх през 2-рата или 3-тата

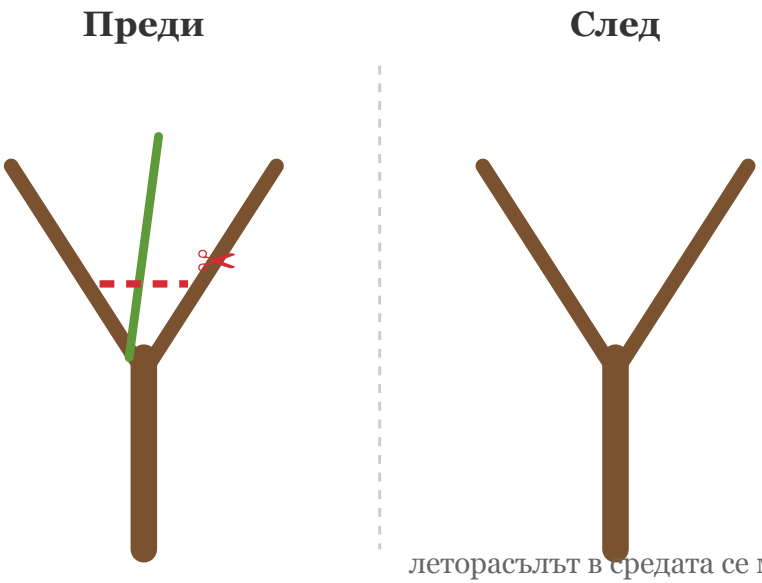
година, над страничен скелетен клон, за да спрете височината.

Стъпка 1: понижаване на дървото при засаждането, а после спиране на централния връх.

Стъпка 2 · Лятна резитба: почистване след беритбата

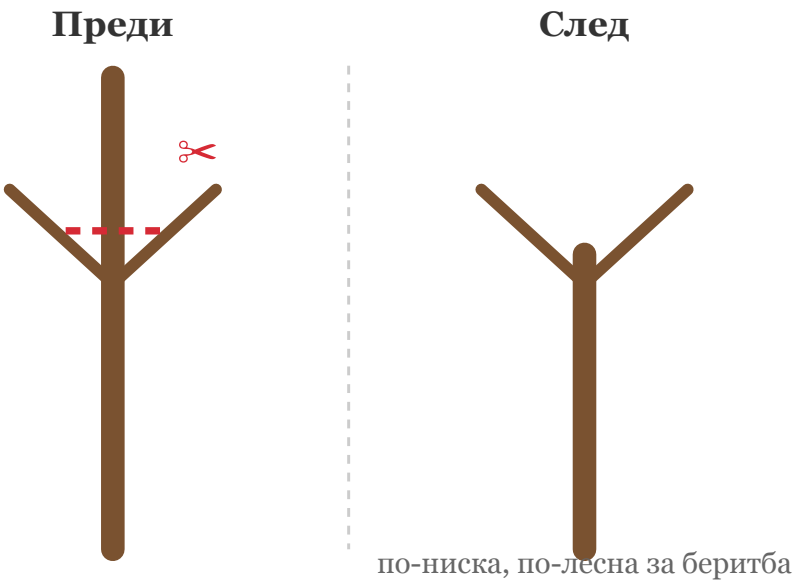
След като черешите са обрани, махнете сухите, счупените и пресичащите се клони, както и леторасълите, които растат към средата. Малки срезове, до пръстена. Без прекаляване: най-много една пета от короната.

Стъпка 2: вертикалният леторасъл в средата се маха след беритбата.

Стъпка 3 · Понижаване на височината

Ако дървото е израснало прекалено, намалете височината, като отрежете скелетния клон над силен страничен клон, гледащ навън (той поема растежа). Правете го през лятото, след беритбата, и на етапи: по един скелетен клон всяка година.

Стъпка 3: намаляване на височината на скелетния клон, над страничен клон.

Стъпка 4 · Пазете букетните клончета

По клоните от 2 или повече години ще видите къси, набръчкани гилки с група кръгли пъпки: това са букетните клончета. Не ги режете и избягвайте да скъсявате клони така, че да ги премахнете. Ако клон е много натоварен с букетни клончета, запазете го.

Стъпка 4: букетните клончета са бъдещият плод. Остават.

Типични грешки

- Резитба в разгара на зимата или в дъждовно време: през раните навлизат болести (гумоза, бактериален рак).
- Оставяне на дървото да расте безконтролно: после плодът се бере само с много високи стълби.
- Рязане на големи клони наведнъж, с оставяне на широки рани.

Съвет: предпочитайте триножни стълби, добре стъпили, и мрежи или светлоотразителни ленти срещу птиците, след като сте подрязали короната до височина, до която стигате.

Вишна

Тип овощно дърво: костилкови, по-малка и храстовидна от черешата, с тънки и увиснали клони (кисела вишна, за сладко, компот и ликьор).

Основна резитба: веднага след беритбата (юни до август), в сухо време; лека корекция в края на зимата, в сух ден.

Къде плододава: главно на *тънки клони от предходната година*, по цялата дължина на пръчката. Всеки клон плододава веднъж и остарява: трябва да се подмладява всяка година.

Обичайна форма: ниска купа или храст с 4 до 6 скелетни клона.

За разлика от черешата, вишната **изисква постоянно подмладяване**: ако я оставите без резитба, плодът се появява само по върховете, по-високи и тънки. Правилото е година след година да заменяте клоните, които вече са плододавали.

Стъпка 1 · Формиране на ниска купа

Отрежете младото дърво на 60–70 см. Изберете 4 до 5 добре разпределени и отворени скелетни клона. През

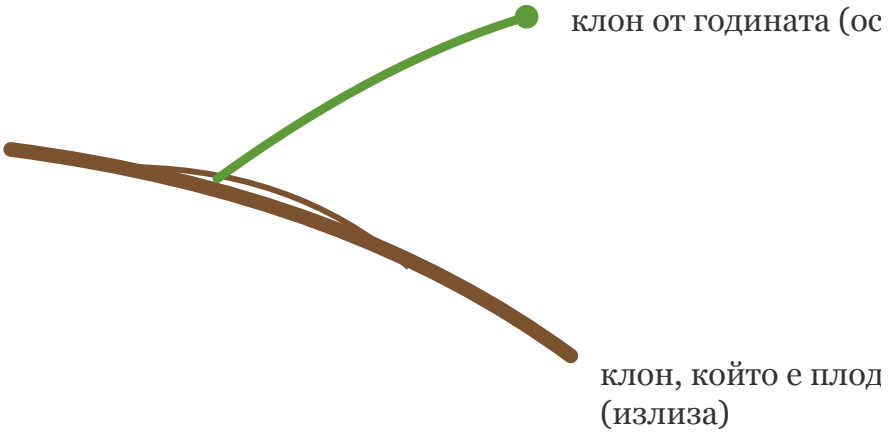
първите години скъсявайте ги с една трета през лятото, над пъпка, гледаща навън, и махайте това, което расте навътре.

Стъпка 1: отрязване на 60–70 см, 4 скелетни клона около свободна среда.

Стъпка 2 · Как се разпознава клонът, който вече е плододавал

След беритбата клонът, който е дал вишни, има голи върхове, белези от плодовете и листа само на върха. Новият клон (от годината) е зелен, гъвкав и без плодове. Запомнете: този стар излиза, този нов остава.

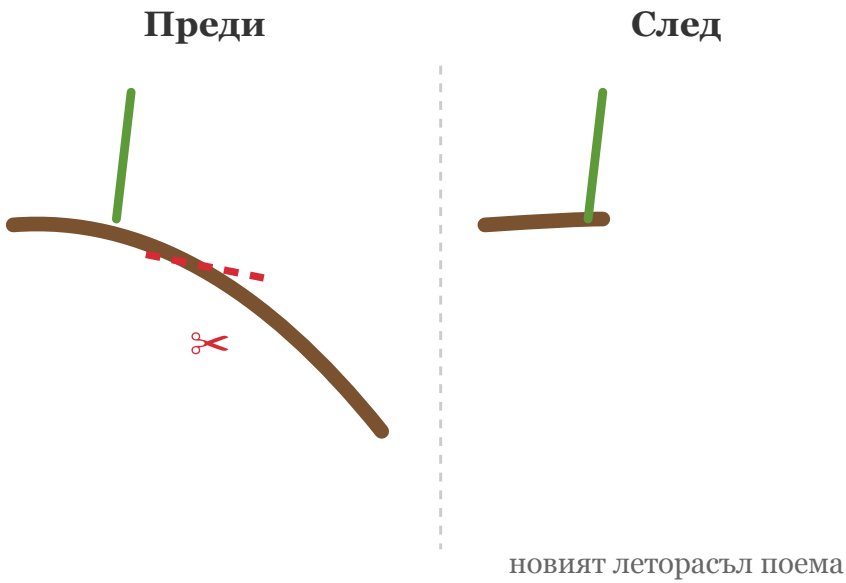

нов: зелен и гъвкав · стар: гол и извит

Стъпка 2: клон от годината (зелен) и клон, който вече е плододавал (стар и извит).

Стъпка 3 · Рязане на стария клон до нов леторасъл

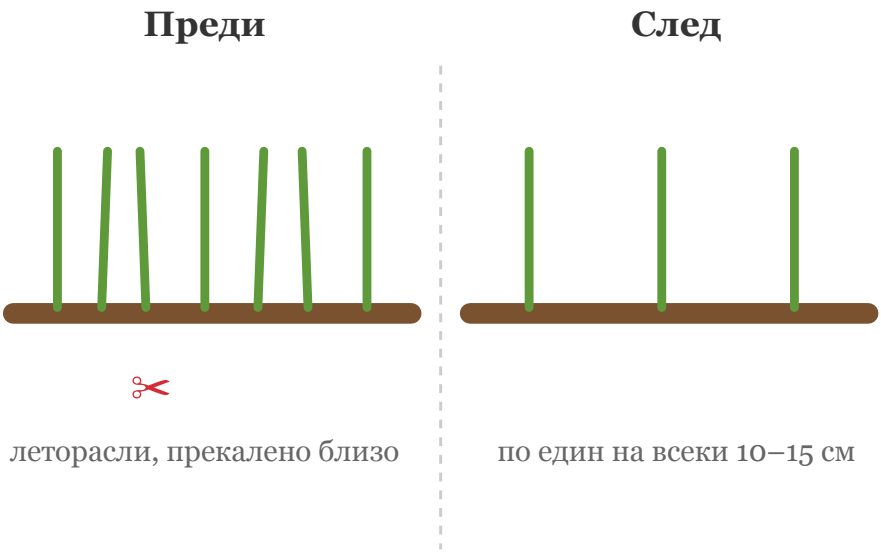
Отрежете клона, който вече е плододавал, **точно над нов и добре разположен леторасъл**. Така следващият клон заема мястото и ще даде вишни догодина. Правете го при всички клони или поне при половината от тях всяка година.

Стъпка 3: срез над новия леторасъл; той заема мястото на стария клон.

Стъпка 4 · Облекчаване и махане на кореновите издънки

За да влезе светлина, оставете по един нов леторасъл на всеки 10–15 см, а останалите махнете. Премахнете и кореновите издънки и сухите или счупените клони.

Стъпка 4: оставят се само няколко нови леторасъла, добре раздалечени.

Типични грешки

- Липса на резитба: с годините плодът се появява само по високите върхове.
- Скъсяване на всички клони, като при ябълка, вместо подмладяване.
- Резитба в дъждовно време и оставяне на влажни рани.

Съвет: ако дървото е малко и натоварено, използвайте лятната резитба, за да берете и режете в един и същи ден: режете клоните с вишни и откъсвайте плодовете от дръжките вече на масата.

Орех

Тип овощно дърво: голямо листопадно дърво, с бавен растеж и дълъг живот. Изисква малко резитба.

Плододава на: крайни пъпки и, при много сортове, също на странични пъпки на едногодишните клони. Затова върховете на клоните не се скъсяват.

Основна резитба: края на лятото и есента (от август до октомври, когато дървото още е с листа или веднага след беритбата), когато сокът вече не тече.

Зимна резитба: избягвайте тежки срезове през януари–март, защото орехът „плаче“ (губи сок) през срезовете и се отслабва.

Принцип: малко резитба, малки срезове, винаги до пръстена на клона.

Как се формира орехът

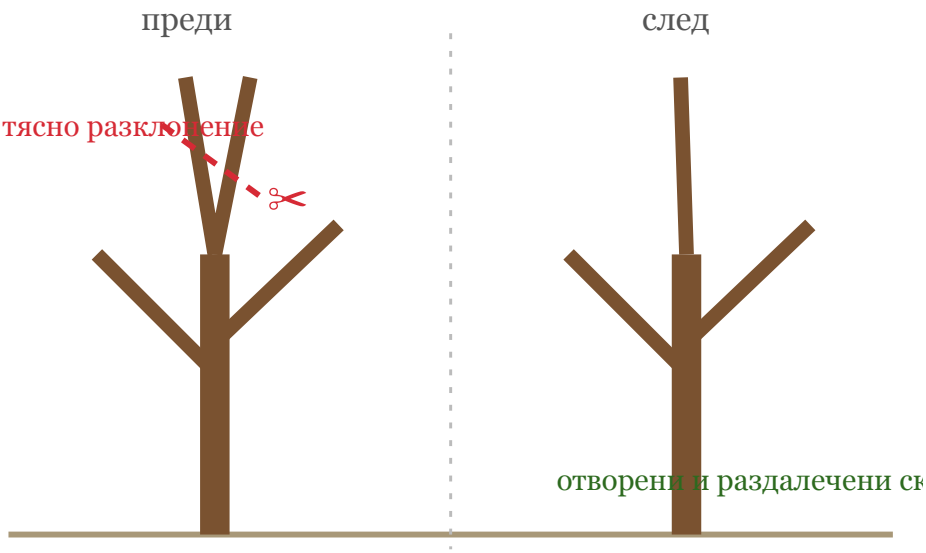
Формира се със **стъбло от 1,5 до 2 м** и три до пет добре разпределени скелетни клона или, като алтернатива, с централен водач. През първите години само се избират скелетните клони и се маха това, което пречи; после дървото почти не се нуждае от резитба.

Година	Какво се прави
1-ва до 3-та	Оставете да расте; махайте само мъртви или счупени клони и тези, които конкурират водача.
4-та до 6-та	Изберете скелетните клони (три до пет, добре разпределени и отворени) и вдигнете короната.
7-ма нататък	Леко почистване на всеки две години: сухи, пресичащи се и ниски клони.

Резитба в пет стъпки

Стъпка 1 · Избор на скелетни клони и водач

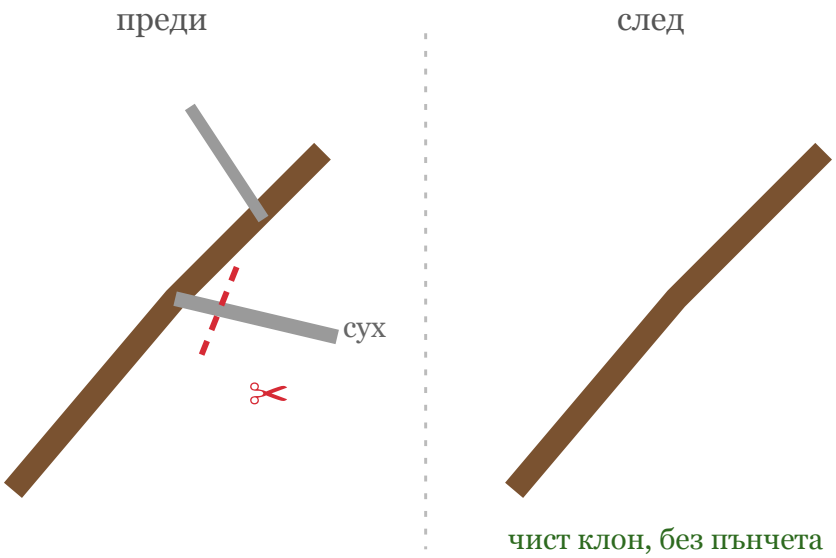
Изберете скелетни клони с добре отворен ъгъл (около 45° до 60°) и добре раздалечени по височина. Премахнете тесните разклонения, защото се цепят от тежестта на плода и от вятъра.

Единият от двата клона в тясно разклонение се маха; остават тези с добър ъгъл.

Стъпка 2 · Рязане на сухи и счупени клони

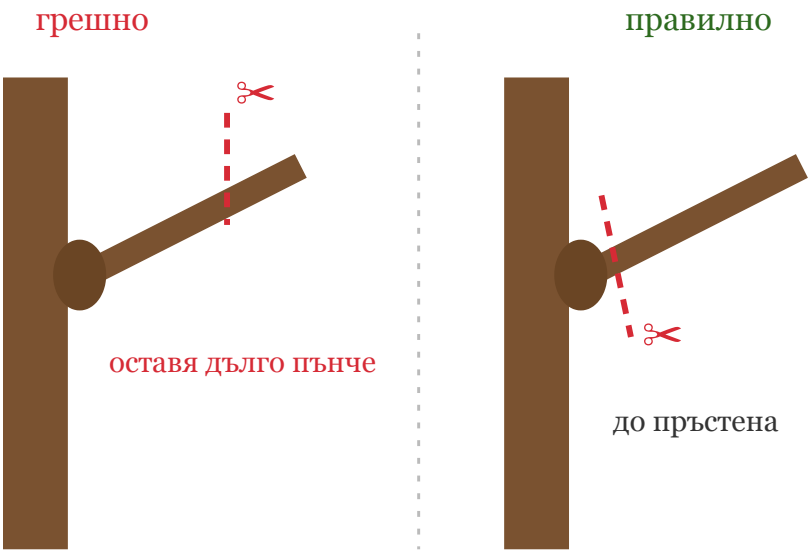
През септември, преди беритбата или веднага след нея, махнете сухите клони и счупените от вятъра. Режете ги до живия клон, от който излизат, без да оставяте пънче.

Сивите клони се махат до живия клон.

Стъпка 3 · Винаги режете до пръстена

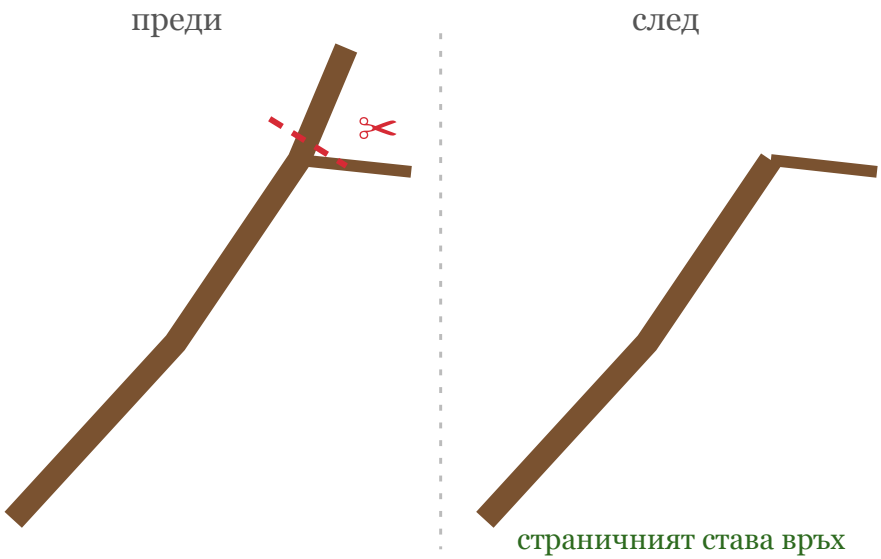
Пръстенът е малкото удебеление в основата на клона, където той се свързва със стъблото. Режете точно пред пръстена, без да го нараните и без да оставяте пънче. От него излиза тъканта, която зарастява среза. Срез плътно до кората на стъблото зараства много по-бавно.

Отляво срезът далеч от пръстена оставя пънче; отдясно срезът до пръстена зараства бързо.

Стъпка 4 · Скъсяване на скелетен клон, който навлиза в чуждо пространство

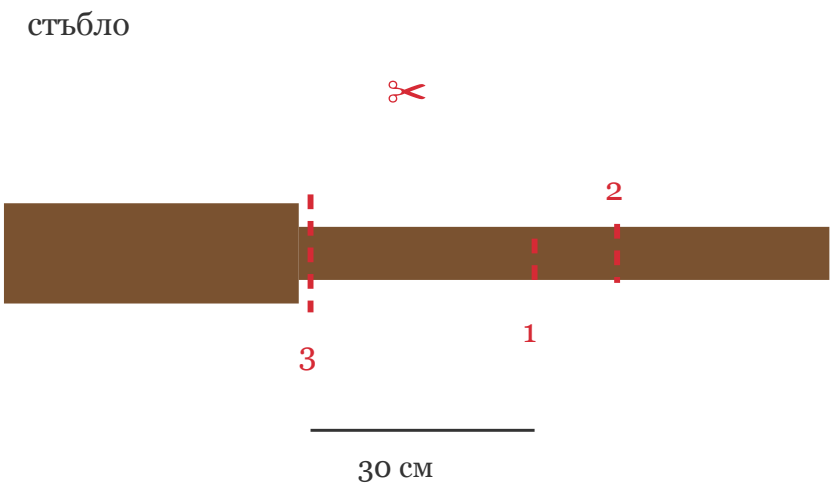
Когато скелетен клон расте натам, накъдето не бива (например над къщата), не го режете по средата: режете над разклонение, на страничен клон с около една трета до половината от диаметъра на скелетния клон, и оставете този клон като нов връх.

Реже се над страничния клон, който поема водачеството на скелетния клон.

Стъпка 5 · Рязане на дебел скелетен клон на три пъти

Дебелият скелетен клон е тежък и, ако го отрежете наведнъж, къса кората на стъблото, докато пада. Направете първия срез отдолу, на около 30 см от стъблото, до една трета от дебелината. После втория отгоре, малко по-навън, докато падне. Накрая окончателния срез до пръстена.

Срез 1 отдолу, срез 2 отгоре, срез 3 окончателен до пръстена.

Типични грешки

- Резитба през зимата, докато сокът се качва: орехът „плаче“ и губи сила.
- Скъсяване на върховете на клоните: губи се плодът.
- Оставяне на пънчета: гният и отварят врата за болести.
- Дебели срезове наведнъж, които късат стъблото.
- Катерене по дървото без сигурна стълба: клоните се чупят лесно.

Съвет: орехът предпочита малко резитба. Правете леки почиствания на всеки две години, вместо едно голямо на

всеки десет. Дървото ще ви е благодарно, а добивът остава стабилен.

Малина

Тип овощно растение: храст с издънки с кратък живот: всяка издънка живее две години и после умира. Коренът е многогодишен и дава нови издънки всяка година.

Две групи: летни (плододават на издънките от предходната година, през юни–юли) и **ремонтантни** (плододават на издънките от годината, през септември–октомври; някои дават още малка реколта в основата на двегодишните издънки).

Лятна резитба (летни сортове): веднага след беритбата (юли–август), режете до земята издънките, които са плододавали.

Зимна резитба: февруари–март, за да махнете слабите издънки и да подрежете върховете; при ремонтантните режете всичко до земята.

Препоръчителна височина: издънки, привързани към тел, на 1,5–1,8 м.

Как се формира малината

Малината няма стъбло: формира се в **тесен ред**, с издънки, привързани към две телове или колове, 6–8 издънки на метър. Издънките от годината (зелени) растат

през лятото; тези от предходната година (кафяви) дават плод и изсъхват. Да умеете да разграничавате тези две възрасти е половината от резитбата.

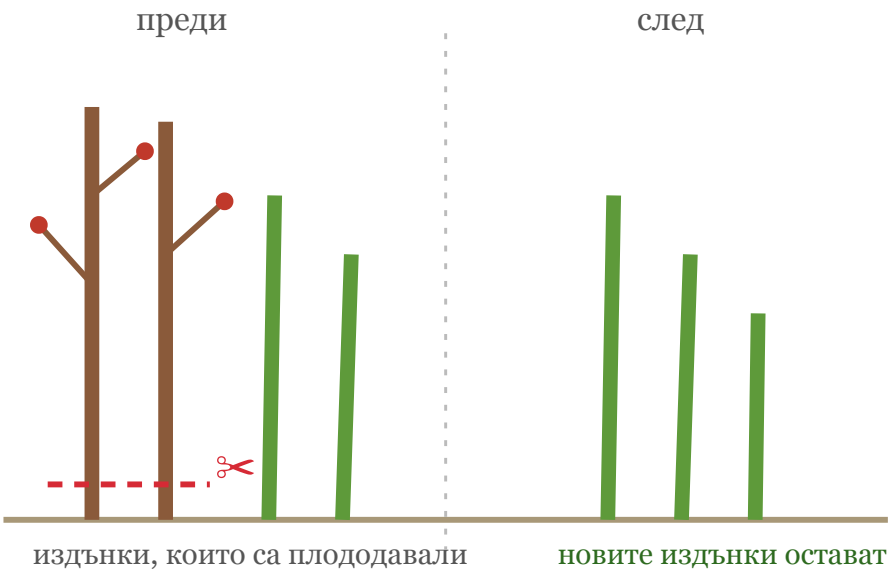
Група	Какво се прави
Летни	След беритбата: режете до земята издънките, които са дали плод. Края на зимата: изберете 6–8 издънки на метър, привържете и подрежете върховете.
Ремонтантни	Февруари: режете всички издънки до земята. През есента новите издънки дават реколтата.

Съвет: издънките от годината са зелени и гладки; двегодишните имат кафява, по-суха кора и вече имат разклоненията, където са били плодовете.

Резитба в пет стъпки

Стъпка 1 · Рязане на издънките, които вече са дали плод

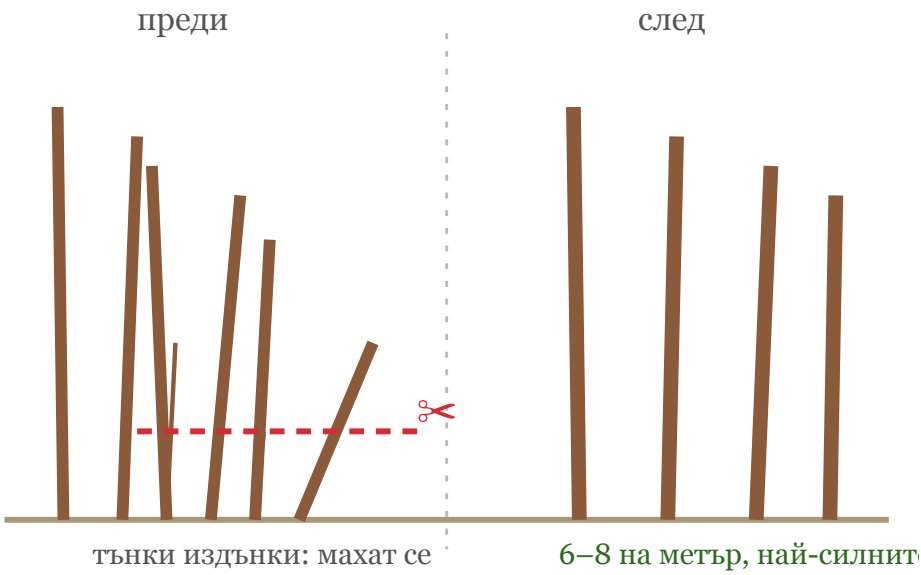
При летните сортове, веднага след беритбата, режете до земята, с ножица или трион, всички издънки, които са плододавали. Разпознават се по кафявата кора и сухите странични клончета. Зелените и нови издънки остават.

Кафявите издънки, които вече са плододавали, се махат до земята.

Стъпка 2 · Избор на новите издънки

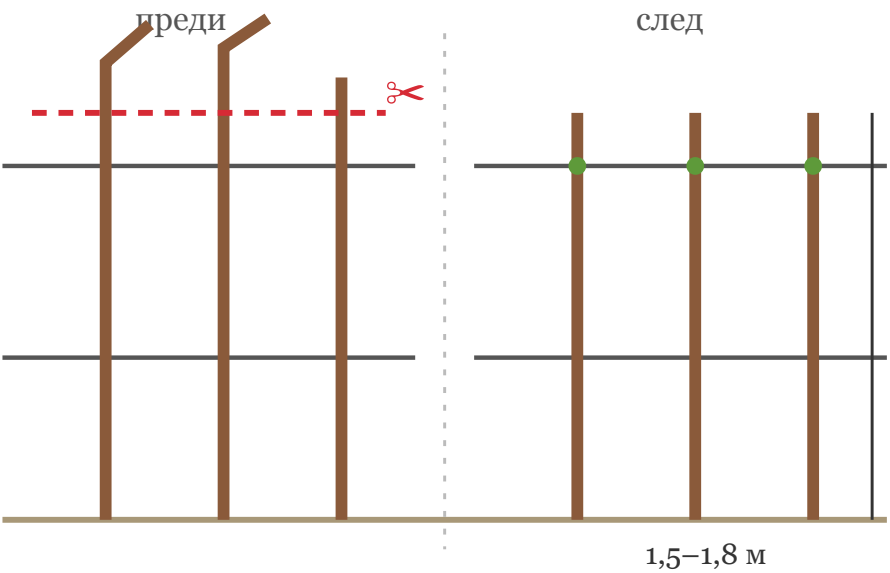
В края на зимата изберете 6 до 8 издънки на метър от реда: най-дебелите, прави и здрави. Махнете тънките, кривите и тези, които излизат извън реда (по пътеките): това са издънки, които се разпространяват из градината.

Остават само силните и прави издънки; слабите се махат до земята.

Стъпка 3 · Привързване към два телове и подрязване на върха

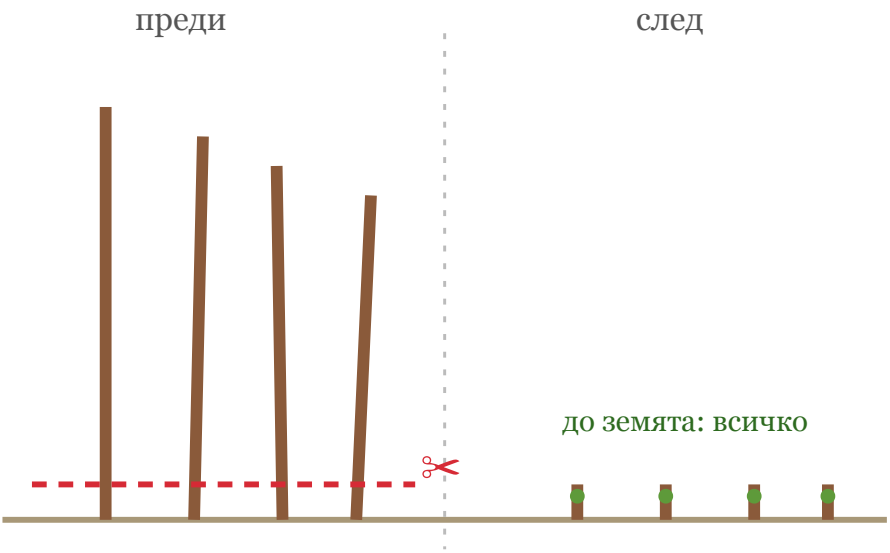
Привържете избраните издънки към два телове (на 60 см и на 1,5 м от земята), с мека връзка, без да стягате. Подрежете им върховете на 1,5–1,8 м, над пъпка, за да излязат плодоносни странични клонки.

Издънките са привързани и подрязани на височината на горния тел.

Стъпка 4 · Ремонтантни: рязане на всичко до земята през февруари

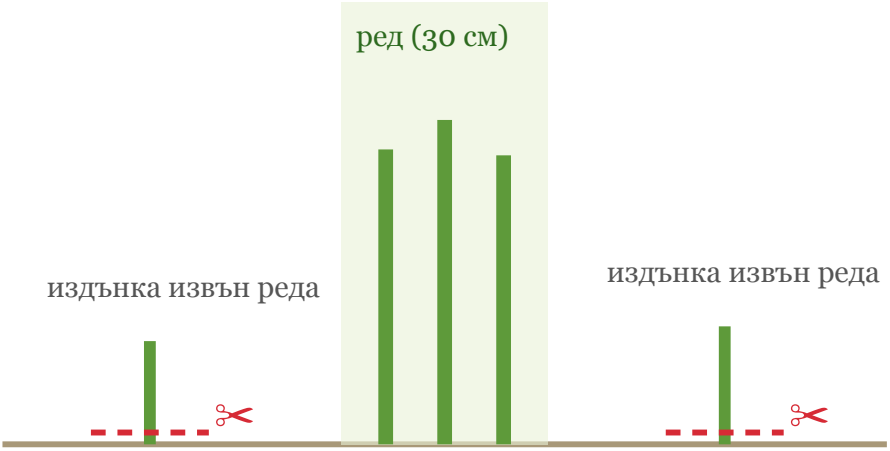
При ремонтантните сортове режете всички издънки до земята през февруари. Новите издънки растат напролет и дават плод наесен, по върховете. Това е най-простата резитба на малината.

При ремонтантните всички издънки се махат; новите дават есенната реколта.

Стъпка 5 · Контрол на издънките извън реда

Малината се разпространява чрез коренови издънки. Всяка пролет режете до земята, с мотика или ножица, издънките, които излизат на повече от 30 см от реда. Така редът остава тесен и проветрив.

Издънките извън реда се махат до земята.

Типични грешки

- Рязане на двегодишните издънки *преди* беритбата, при летните сортове: губи се плодът.
- Оставяне на старите издънки след беритбата: крадат сила и приютяват болести.
- Оставяне на прекалено много издънки (над 10 на метър): дребен плод и лошо проветряване.
- Подрязване само на върховете при ремонтантните и оставяне на останалото: слаба и неравномерна реколта.
- Прекалено стягане на връзката: издънката се задушава.

Съвет: ако не сте сигурни дали вашата е летна или ремонтантна, наблюдавайте кога плододава: юни–юли е летна; септември–октомври е ремонтантна.

Червено френско грозде

Тип овощно растение: листопаден храст, без бодли, който се формира като отворен храст с 8 до 10 основни клона. Някои го отглеждат като кордон или като малко дръвче с едно стъбло.

Плододава на: къси гилки на дървесина от 2 до 3 години и в основата на клоните от предходната година. Клоните от годината не дават плод.

Зимна резитба: от февруари до март, когато растението е в покой.

Лятна резитба: през юли скъсете страничните леторасли от годината на 4–5 листа, за да влезе светлина към гроздовете.

Препоръчителна височина: 1,2 до 1,5 м, с отворена среда.

Как се формира червеното френско грозде

Целта е **отворен храст с клони на различна възраст**: около два или три едногодишни, два или три двегодишни, два или три на три и четири години. Всяка година най-старият излиза и влиза нов, така растението никога не остарява.

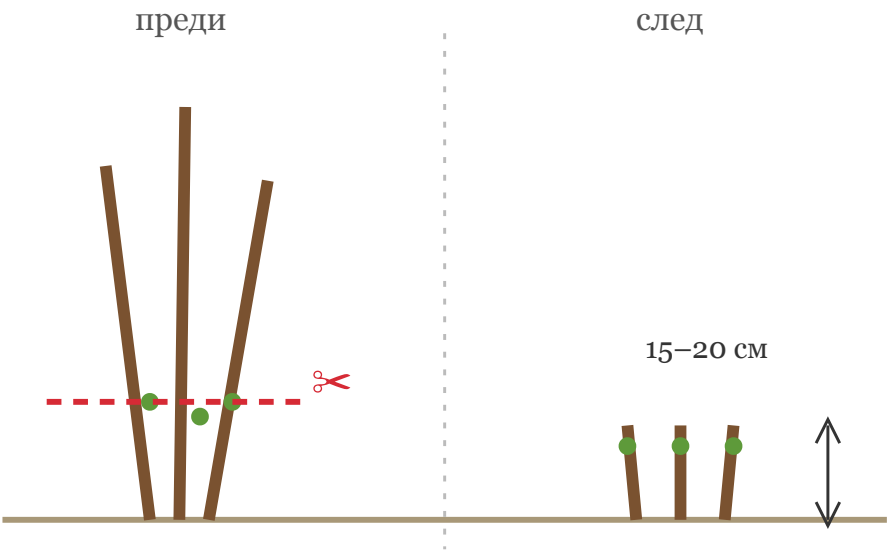
Година	Какво се прави
1-ва	Засадете и отрежете всички клони на 15–20 см, над пъпка, гледаща навън.
2-ра	Запазете 4 до 6 силни леторасъла; скъсете наполовина и махнете слабите.
3-та нататък	Режете най-стария клон, отворете средата и скъсявайте страничните до 2 пъпки.

Съвет: дървесината от 4 до 5 години потъмнява и дава малко плод: разпознава се веднага по по-дебелата и сивкава кора.

Резитба в четири стъпки

Стъпка 1 · Засаждане и ниско рязане

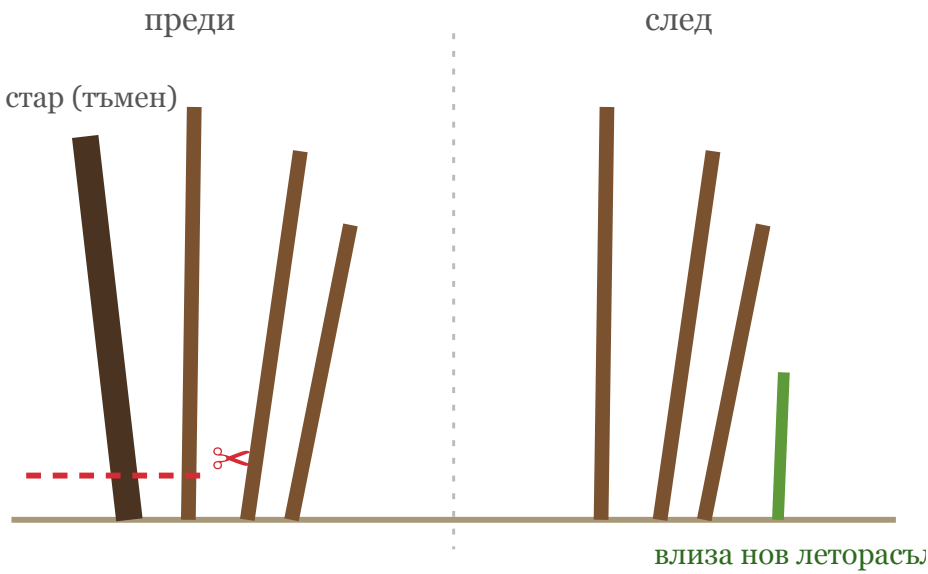
При засаждането отрежете всички клони на 15–20 см от земята, над пъпка, гледаща навън. На следващата година растението дава силни леторасли, които ще бъдат основата.

Ниският срез принуждава растението да даде нови леторасли близо до земята.

Стъпка 2 · Рязане на най-старите клони

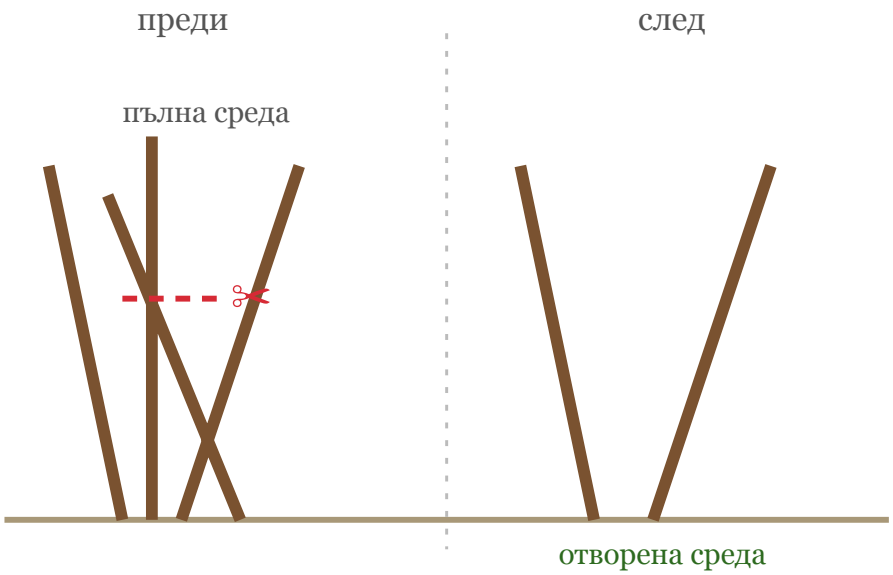
Всяка зима режете до земята един или два от най-старите клони (4 до 5 години, тъмна и дебела кора). Това е стъпката, която поддържа растението младо.

Старият и тъмен клон се маха до земята; нов заема мястото му.

Стъпка 3 · Отваряне на средата

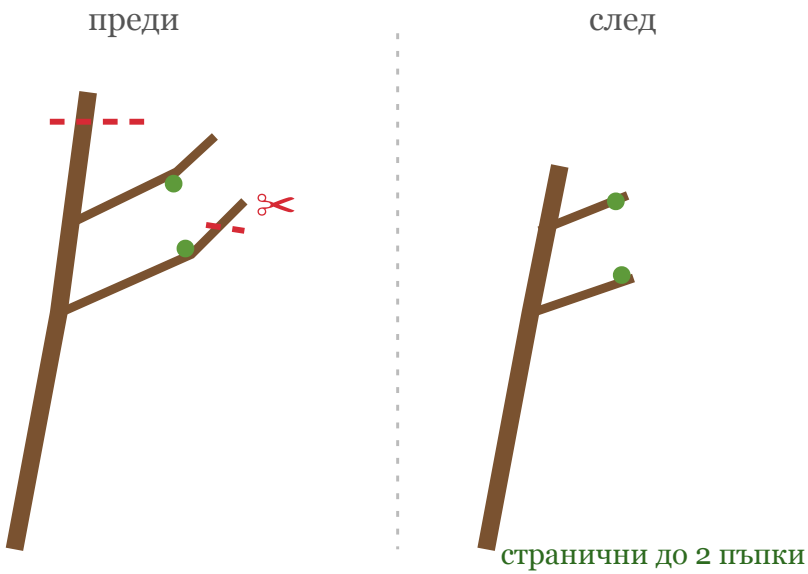
Режете клоните, които растат към средата, пресичащите се и тези, които се влачат по земята. Грижете се всеки клон да има място, за да влиза светлина до дъното на храста.

Клоните към средата се махат; остават тези, които се отварят навън.

Стъпка 4 · Скъсяване на страничните клони и на клоните от годината

Клоните от годината по върха се режат на една трета от дължината им, над пъпка, гледаща навън. Късите странични гилки (плодови клончета) се скъсяват до две пъпки. През юли повторете при страничните на 4–5 листа.

Къси плодови клончета и подрязани върхове: повече светлина, по-едри гроздове.

Типични грешки

- Рязане на плодовите клончета: няма плод без тях.
- Оставяне на дървесина над пет години: добивът пада и гроздовете стават дребни.
- Оставяне на затворена среда: по гроздовете се появяват мухъл и лош цвят.
- Рязане на всички нови клони наведнъж: година без плод.
- Резитба с мръсна ножица: болестите се пренасят от растение на растение.

Съвет: режете един или два стари клона годишно, не повече. Така растението се подмладява, без да загубите реколтата.

Лоза

Тип овощно растение: дървесно увивно листопадно растение, много силно, отглеждано на опора (тел, асма или шпалир).

Плододава на: леторасли, които излизат от пъпките на пръчки или чепове от предходната година. Всяка едногодишна пръчка, която запазите, дава гроздовете на следващата година.

Зимна резитба: от февруари до март (традиционно около Трифон Зарезан), когато лозата е в покой, преди „плача“ (изтичането на сок напролет).

Лятна резитба: зелена резитба (премахване на ненужните леторасли и прищипване на върховете) през май–юни, за да се ограничи листната маса и да се проветрят гроздовете.

Две системи: кордон (чепове от 2 очи върху постоянен ръкав) и **стрелка и чепче** (една дълга пръчка и едно късо чепче, подновявани всяка година).

Как се формира лозата

Лозата дава грозде върху дървесината от предходната година, затова резитбата е **силна и всяка година**: без

нея растението се пълни с клони и дава малко и по-дребно грозде. Преди да режете, изберете система: кордонът е по-прост и трае дълго; стрелката и чепчето дават по-едри гроздове при силно растящи сортове.

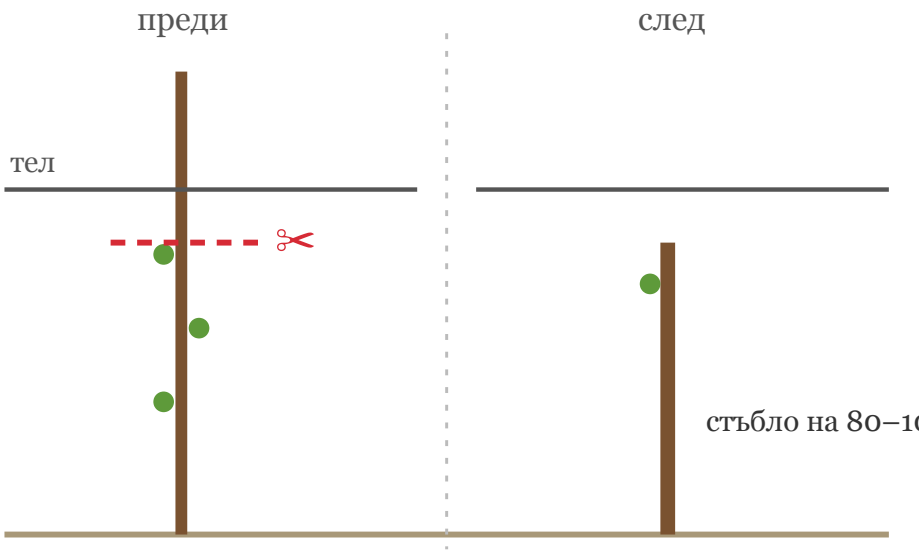
Година	Какво се прави
1-ва	Отрежете стъблото на 2 пъпки. Оставете да расте само един леторасъл и го привържете към колче.
2-ра	Отрежете стъблото до височината на телта (80–100 см). При кордона запазете два ръкава.
3-та нататък	Режете всяка година при кордон с чепове от 2 очи или при стрелка и чепче.

Съвет: режете винаги на около 2 см над последната пъпка, която запазвате, с наклон на среза към страната, противоположна на пъпката, за да не я мокри капката сок.

Резитба в шест стъпки

Стъпка 1 · Формиране на стъблото през първата и втората година

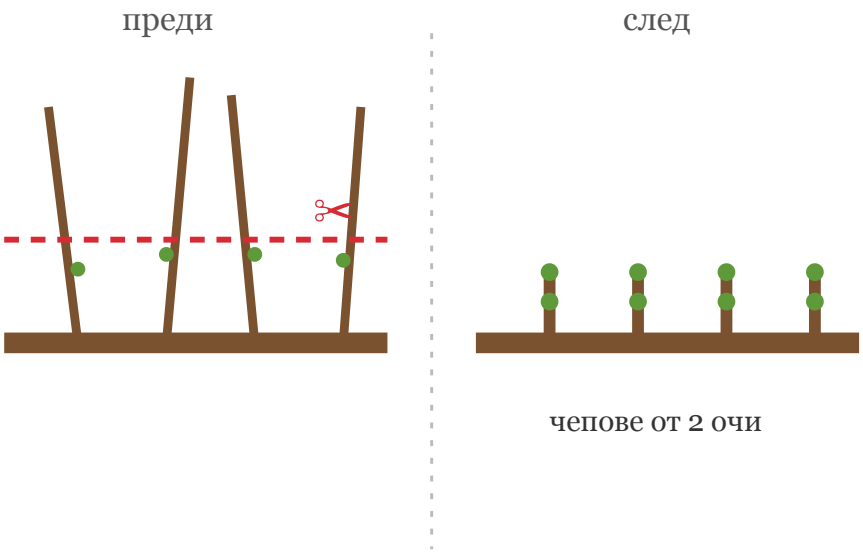
Първата зима отрежете стъблото на две пъпки и оставете да расте само най-силният леторасъл, привързан към колче. Следващата зима го отрежете на височината на долната тел (80–100 см), над добре оформена пъпка. Това ще бъде стъблото.

Първият срез формира стъблото, малко под телта.

Стъпка 2 · Кордон: чепове от две очи

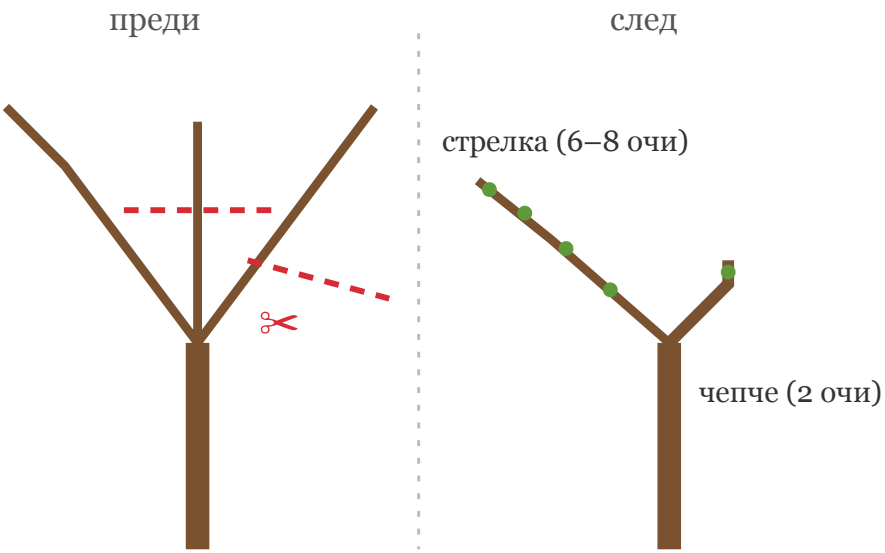
При кордона ръкавът е закрепен за телта и всяка година всеки от клоните от годината се реже на две пъпки, започвайки от основата. Всеки чеп дава на следващата година два нови леторасъла, от които ще излязат гроздовете. Раздалечете ги на 15–20 см.

Клоните от годината се режат на две пъпки по цялата дължина на кордона.

Стъпка 3 · Стрелка и чепче

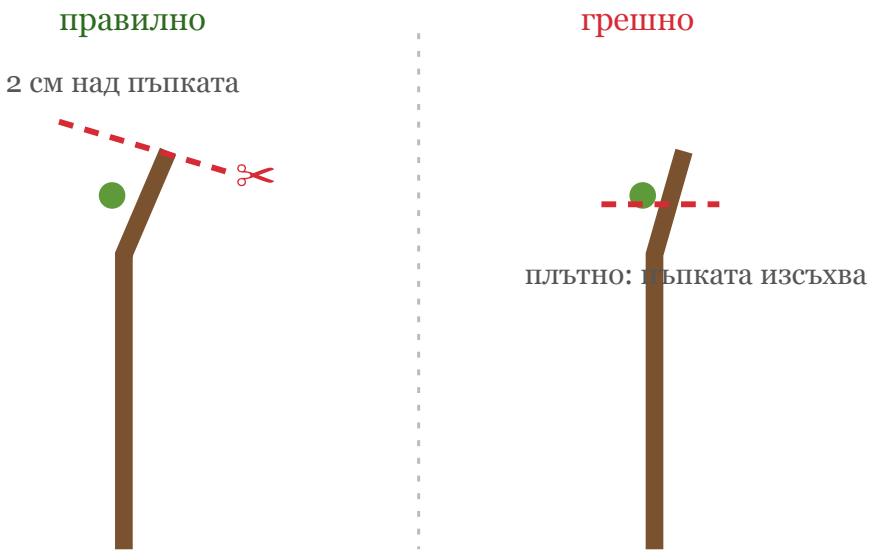
При стрелка и чепче се запазва една дълга пръчка от годината (стрелката, с 6 до 8 очи), която ще се привърже към телта, и един къс клон близо до основата (чепчето, с 2 очи), който ще даде стрелката за следващата година. Всичко останало се маха.

Стрелката дава гроздовете тази година; чепчето подготвя стрелката за следващата.

Стъпка 4 · Къде да поставите ножицата

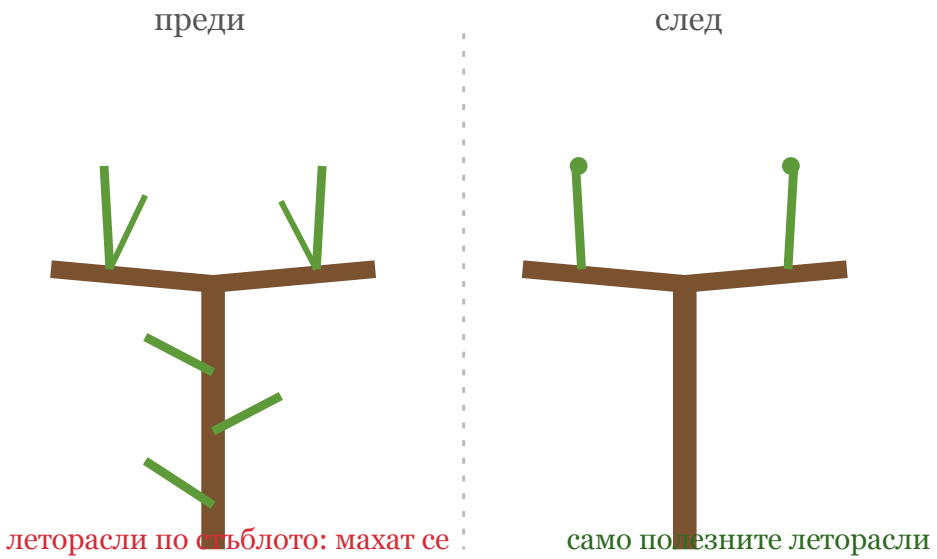
Режете винаги на около 2 см над последната запазена пъпка, с наклон на среза към противоположната страна, за да не се стича сокът върху нея. Никога не режете плътно до пъпката: изсъхва и се губи.

На 2 см от пъпката, с наклон: пъпката е защитена, раната съхне добре.

Стъпка 5 · Зелена резитба: махане на ненужните леторасли

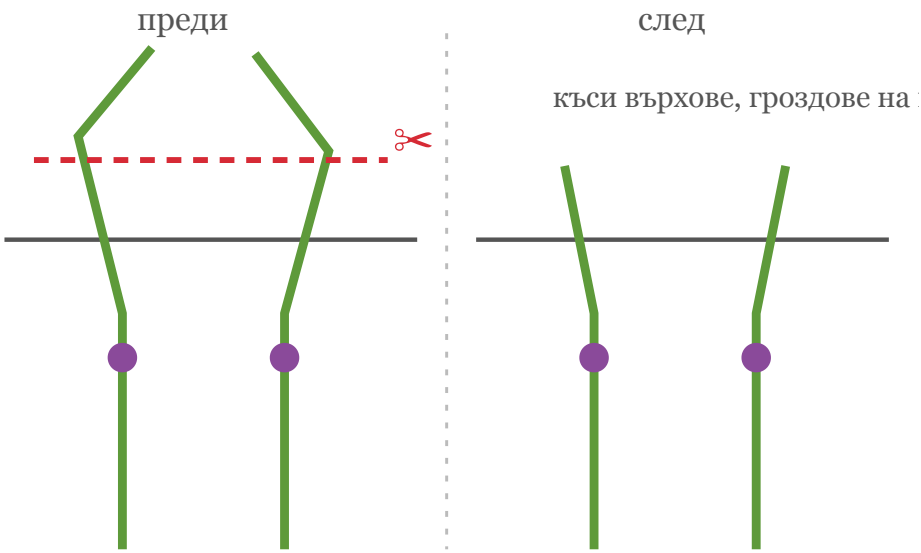
През май–юни махнете на ръка нежните леторасли, които излизат по стъблото и в основата на ръкавите, и излишните от чеповете (оставете по един или два на чеп, тези с гроздове). Това се нарича оборка на леторастите. Без нея лозата се пълни с ненужна листна маса.

Леторасълите по стъблото се махат на ръка; остават леторасълите от чеповете.

Стъпка 6 · Прищипване на върховете и проветряване на гроздовете

В края на юни или през юли скъсете върховете на леторасълите, които надхвърлят горната тел, на около 1,5–1,8 м от земята, и махнете няколко листа около гроздовете. Въздухът и слънцето предпазват от мухъл и дават по-сладко грозде.

Високите върхове се режат; гроздовете остават на открито, с въздух и слънце.

Типични грешки

- Късна резитба, когато сокът вече тече: лозата „плаче“ и губи сила.
- Оставяне на много очи на чеп или стрелка: много дребни гроздове и малко захар.
- Рязане плътно до пъпката, без да се оставят около 2 см.
- Запазване на двегодишни клони като стрелка: само клонът от годината дава добри гроздове.
- Забравяне на оборката на леторастите: прекалената листна маса благоприятства маната и оидиума.

Съвет: следвайте винаги една и съща логика: клон от годината се запазва, двегодишен клон се маха. Дезинфекцирайте ножицата между отделните лози, а при лятната резитба избягвайте дъждовните дни.

В края

Стигнахте до края на първата книга. Вече знаете как е устроено дървото, как се прави чист срез и как се реже всеки вид, стъпка по стъпка. Остава да поставите ножицата върху дървото. Започнете с едно, спокойно, и се връщайте към тази книга всеки път, когато имате съмнение.

Златните правила на резитбата

1. **Първо онова, което е сухо, счупено или болно.** Това е винаги първият срез и никога не вреди.
2. **Режете плътно и чисто,** до клона, от който излиза, без да оставяте пънчета, или на 1 см над пъпка.
3. **Отворете средата към светлината.** Отворената корона дава по-едър плод, с повече цвят и по-малко болести.
4. **Всеки вид има своето време и своя начин.** Погледнете справката в началото на всяка глава, преди да режете.
5. **При съмнение режете по-малко.** Винаги можете да отрежете още догодина; отрязан клон не се връща.
6. **Малко дебели срезове, много тънки срезове.** Предпочитайте да махате малки клони всяка година.

7. **Никога не махайте повече от една трета от короната** наведнъж.

Безопасност

- Ползвайте здрава стълба, на равна земя, за предпочитане с някого наблизо. Никога не работете с моторен трион, стоейки на стълба.
- Носете ръкавици, очила и дълги ръкави; дебели ръкавици при малините.
- Дезинфекцирайте ножицата и триона със спирт между отделните дървета, особено ако има болест.
- Добре наточените инструменти режат по-бързо и с по-малко усилие.
- Не режете в дъжд, при студ или при силен вятър.

Какво да направите след това

Книга	За какво служи
Книга 2 · Присаждане и размножаване на овощки	Присаждане на разцеп, под кора и чрез окулиране, с илюстрации: как да приготвите калема и подложката и кога да присаждате, за да хване.
Книга 3 · Стара градина, нов живот	Подмладяване на стари и забравени дървета, разпределено на няколко сезона, за да не се отслабват; кога е по-добре да засадите ново дърво; най-честите грешки при резитбата.

Календар на овощната градина	Какво да режете, присаждате и вършите в градината, месец по месец, за българския климат. Дръжте го на видно място и го поглеждайте в началото на всеки месец.

Съвет: снимайте дърветата преди и след резитбата. Догодина сравнението ще ви покаже какво е минало добре и какво да коригирате.

Приятна работа и богати реколти.

Стоян Петков